

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Egész évre 12 „
 Vidéken: Negyedévre 5 „
 Egész évre 20 „

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Nemzeti erő.

Debrecen, szeptember 7.

A testedzés bajnokait köszönti ma szíves örömmel ez a testben, lélekben ép, ősi magyar város.

A sápadt új idők vézna erkölcsi közt siralmas látni, hogyan esenevészedik el nemzedékről nemzedékre jobban a hajdan erős magyar. A nagybárdú Botond, a kürtös Lehel, a farkasölő Toldi, a török-táncoló a Kinizsi pipaszárlábu korcsivadéka kétségbeejtik a gondolkodót. Nem vár-e korai pusztulás erre a nemzetre, ha se testét, se lelkét nem járja át a nemzeti erő?

Mikor fajom jövődjéről álmodom, behunyom szemmel, istennek hála, nem látom a nyurga suhancokat, akik nemzetközi szellem ölén heverészve, őseink nyers erejére arcot fintorgató majmokra zül- lenek. Hanem látok deli leventéket, izmos, vállas, szikrázó szemű, napbarnította szilaj legényeket, akik diadalmas sorban haladnak előre. Nem kérdezem tőlük, vajjon ittak-e a műveltség megújító forrásából? Hiszen ki ne oltaná szomját ebből a patakból, mely folyamra dagadva

a nemzet kincses hajóit viszi hullámain. De kérdés nélkül gyönyörködöm cédrus növésükben, hatalmas karjaikban, melyek, ha kell, majd tudják forgatni a kardot.

Szépséges látvány a piros, egészséges, emelt homlokkal, délcegen lépkedő fiatal had, melyből szinte kiduzzad az izom. Ilyen nemzedék kell a magyarnak és áll Buda, míg a világ!

Mert bármily különösen hangzik, éppen a szellemi vívmányok e messés korszakában, midőn az elme alkotásai világhódító fényt árasztanak, egyre jobban előtérbe nyomul a testi erő fejlesztésének kérdése.

A valódi nemzeti erő a testi és lelki egyensúly nyomában támad. Ezért újabban a nevelés elsőrendű feladatai közé emelkedett a test edzése. Mert e nélkül az elfajulás annál rohamosabb és veszedelmesebb, minél nagyobb a szükségletek torlódása s a magvetés munkája szellemi téren.

Akik tehát a testi erőpróbaon kitűnni, győzedelmeskedni kíván-

nak, azok a nemzet hű fiai, derék katonái.

Semmi kétség, ezek az erőpróba nem folyhatnak a szellemi funkciók rovására. De hisz ilyesmit nem is állít, nem is tesz föl senki!

Annyi mindamellert bizonyos, hogy a testedzés bajnokai mindazoknak szemében fölötte kedvesek, akik a nemzet jövőjén el szoktak tündönni.

Ezek sorában természetesen az elsők közt van Debrecen város közönsége, melynek különös vonzódása a testi erővel kitűnni tudókhöz éppen oly régi és hagyományos, mint erős faji önérzete és tettekben lüktető honszerelme.

A mai országos sportünnepre hozzánk érkezett bajnokok ennél fogva haza jönnek Debrecenbe. Ez a város mindig nagy becsben tartotta a testi virtust. Itt mindenha értéke volt annak, aki pozsgás egészséggel, tiszta vérrel, világos elmével vala ékes.

És jól van ez így. Ezen az uton érte el polgárságunk azt, hogy divatos áramlatok meg nem tánto-

RÉKA GYÁSA.

(Nádasdy-jutalmat nyert elbeszélő költemény.)

Irta: **Regőczy Győző.**

A sereg utja és Réka álma.

Anyjok szavának állott másik nap reggelen;
 Tetszett a hun királynak a bátor kérelem;
 Tán várta is, hogy így lesz, mert vér marad a vér:
 A két fiu is él-hal, mint apjok, a hadér!

A jobbját Detre vállán nyugtatta kegyesen,
 Baljával a fiukat ölelte másfele,
 Rékára is tekintett, ki szemben állt vele,
 Amit Atilla mondott, ez volt a veleje:

„Rád bizzuk e fiukat, azért esdettek itt,
 De félti őket anyjok, esatába hát ne vidd!
 Haad lassanak világot és mind a hármatok
 Örömmel térjete meg, jó véggel járjatok!”

„Épen hozom meg őket, imé szavam' vegyed:
 Becsülete bízalmad, hálára készit kegyed!”
 Lehajlik, így felelvén, jó Detre hős övig,
 De szíve-lágy királynénk személlé köny szökik.

Megtoldja hát, szavának hogy sulya több legyen:
 „Igeretemre imé teszem pedig fejem!”
 E fogadás nekül is hisz Atilla neki, —
 Ne értse félre, Réka röstelli, kéréli.

A Detre öcsese, Déter, ihol settenkedik,
 Sallangosak a ménék, bársonyba nyergelik;
 A Szürke és a Szellő nagyot nyeritenek,
 Fölpattan a nyeregbe a fürge két gyerek.

A fegyveres had is már szép rendben összegyűlt,
 Megharsan indulásra az érces öblü kürt;
 A por nagy fellegevel bírokra kél a szél,
 Kivillan itt is, ott is sok gyilkoló acél.

Sokáig nézi Réka a tűnő felleget,
 Nem látja már, de látja a sovár képzelt:
 Ha ott lehetne vélők! miért is mentek el?
 Tündöklik, tépelődik a bánatos kebel.

A cserebogarak.

A Szabadság számára írta: **Rudnyánszky Gyula.**

A cserebogarak országa boldog,
 esendes ország.

Hatalmas köztársaság ez, melyben
 a teljes egyenlőség uralkodik. Van ugyan

a cserebogaraknak is királyok: de öfélése semmiben sem különbözik alattvalóitól: ő is csak olyan cserebogár, mint a többi. A cserebogár-király is sima kapucinus-esuhában jár és palotája szakasztott oly szürke porszem-odu, mint a legrongyosabb cserebogár-paraszt kalyibája.

Mélyen a föld alatt terül el a cserebogarak birodalma. És ebben a birodalomban, amely nincs a földön, tökéletes a rend és tökéletes a megelégedés. A cserebogarak millióinak zavartalan békeség az élet odalent a földben.

Napfény nem izgatja a nemzet szemét; a cifra pompa nem kápráztat el senkit. Gyilkosság, sikkasztás, testvéri háboruszkodás nem fordul elő; hiszen minden cserebogár megkapja a magáét.

A cserebogár odalent a földben él és emészt és kiki a maga porhanyó homok-zugolyában henylve szuszog.

Merész álmok nem gyötrik tisztességet; a fiatalok nem csufolják az öregeket; szenvedély, harag, szerelem és

ritották, idegen szellem el nem sordorta.

Készséggel fonja tehát vendégszeretete koszoruját a debreceni torna- és kerékpár-egyesület vendégeinek homlokára!

A nálunk egybe gyült ifju bajnokok dícsőségén, a versenyeket rendezők nemes szándékán legyen áldás!

És ha százszor megfogon, annál jobb. Nyomában a nemzet jóléte fakad, hatalma virul.

— szeptember 7.

— **A kiegyezés.** A pénteken megkezdett kiegyezési tárgyalásokat nem fejezték be. Oly jelentékeny nézeteltérések vannak még *Széll Kálmán* és *Körber* közt, hogy a kiegyezés megkötése még tegnap sem lehetett volna valószínű. Ezért most félbeszakították e tárgyalásokat. Mivel pedig a miniszterek közül *Széll Kálmán*, *Darányi Ignác*, *Láng Lajos* és gróf *Széchenyi Gyula* az országos kiállítás megnyitására Pozsonyba utaztak, Pozsony csak egy órányira levén Bécsből, a kiegyezési tárgyalásokat Bécsben fogják folytatni és befejezni.

— **Hóhér Zágrábban.** Zágrábban megalkult a statáriális rögtön ítélő bíróság. Ennélfogva, mint ezt már táviratban jelentettük, Baly Mihály országos hóhéri székhelyé avatódott. Ez igazán dícsőséges eredménye azoknak a nemzetiségi tulkapásoknak, melyekben a horvát testvérek egy idő óta a vezető szerepet viszik. Sajnos, semmi kilátás sincs arra, hogy az események tanulságai következtében a horvátok kijózanodjanak az ellenünk való féktelen gyűlölködés mámorából. Le fognak most hűlni,

tán meg is hunyáskodnak. De erősebb eszközökhöz kellene nyulni, hogy a horvát fészkelődések ne támadhassák rendszeresen és bántatlanul a magyar állami egység alkotmányos és jogait.

— **Az új képviselőház.** *Apponyi* Albert gróf, a képviselőház elnöke, már megtette a kellő intézkedéseket az országgyűlés új házában ünnepies megnyitására. A főrendiház ugyan még egy ideig tovább is a nemzeti muzeumban fog ülésezni; de valószínű, hogy az új parlamenti palotát egy közös diszüléssel avatják föl, melyen a király is megjelenik. Eddig az országgyűlés ünnepies megnyitása a királyi vár tróntermeiben történt. Elég baj, hogy az óriás pénzbe került parlamenti palotában nem gondoskodtak erre a célra külön trónteremről. De ha *Széll Kálmán*nak sikerül most az az alkotmányos régi szokást visszaállítani, hogy a király személyesen jelenik az országgyűlés ünnepi megnyitására, ezért a kormányelnököt az egész nemzet osztatlan elismerése fogja koozozni.

— **József Agost királyi herceg Budapestén.** Rendkívül nagy fontosságú eseményről értesíti lapunkat politikai tudósítónk. E szerint végkép elhatározott dolog, hogy a király ő felsége rendes képviselőt tart ezentúl Budapestén *József Agost királyi herceg személyében*, *József Agost*nak külön udvartartása lesz az új királyi palotában. Ez a palota rész most készül s mihelyt a munkálatokat befejezik, *József Agost királyi herceg* nyomban Budapestre költözik és a király külön kéziratban fogja *József Agost királyi herceget* felséges személye képviselével megbizni. Ezzel szoros összefüggésben áll az a más kéz-

ből kapott hiteles értesülésünk, hogy a magyar arisztokrácia, mely évek óta visszavonult, az ősszel ismét megnyitja termeit.

Debrecen és az üzletvezetőség.

Kiküldött tudósítónktól.

Debrecen, szeptember 7.

Az újságokban, különösen némely fővárosi lapokban, hónapok óta tárgyalják az államvasutak közigazgatási átalakításának és külön vasuti miniszterium felállításának a kérdését. Ezzel kapcsolatban az a hír merült fel, hogy az üzletvezetőségeket feloszlatják és az országban vagy hat kerületi igazgatóságot szerveznek.

Legújabbán már azt a hírt is világgá kürtölte az a titokzatos forrás, mely úgy látszik rendszeresen riogatja az üzletvezetőségek székvárosait — hogy e vasuti miniszterium megalakítása megnyíbe kerül, hogy *Wickenburg* államtitkár lesz a vasuti miniszter, *Mándy Lajos* miniszteri tanácsos lesz a vasuti államtitkár és hogy a vasuti tisztviselők fizetését összesen két millió koronával emelik föl.

E hírekkel egyben került nyilvánosságra az is, hogy Debrecen elveszti az üzletvezetőséget.

Már több ízben volt alkalmuk ezeket az isten tudja honnan és miért terjesztett híreszteléseket megcáfolni. Nagyon előkelő egyéniség, városunk egyik országgyűlési képviselője *Dobiesky Sándor* is megszólalt a Szabadság hasábjain ebben a kérdésben és teljesen megbízható szakértelemmel kimutatta, hogy Debrecennek nincs oka aggódnia; mert még ha fel is állítanák a katonai érdekek szolgálatára kívánatos vasuti miniszteriumot és a központi igazgatást szét-

bosszu nem korbácsolja vérét senkinek. Csened és egyformaság a cserebogarak története.

A cserebogár-rendőrség palotáján állandóan ott leng a fehér zászló, mert ott nincs betörő, nem tódul a tömeg akasztásra, löversenyre, nagy temetésekre, tüntetésákra. Családi dráma, hűtlen elhagyás, iszákosság, kártya, szép asszony, végrehajtó, ügyvéd, bakó mind ismeretlen fogalmak a cserebogarak országában. Sőt még az sem fordult elő, hogy valakinek bevették volna a fejét, mert igazat mondott.

A rendőrség tehát bátran lógathatja lábait a semmittevés lócáján: nem kell aggódnia, hogy akad olyan elvetemült ismeretlen tettes a cserebogarak közt, akinek bottal üthetné a nyomát.

Természetesen a kapaszkodók fajtája szintén ismeretlen ebben a szürke országban. Mert ott nincsenek lángelmék; az ütesfejük tehát kinek a feje fölé kapaszkodhatnának?

Egyenlőség, ez a cserebogár-jelszó. Minden olyan egyenlően szürke, mint a hogy idefent minálunk, az emberi lét e keserű földi levében mindent egyformán vakító fehérré tesz télen a friss hó, mely eltünteti a buckát, a kórót, a virágot, a szikla kopárságát, szóval a bántó külömb-

ség minden vonását a színtelen fehérség végtelenében.

A renchez, nyugalomhoz szokott derék cserebogarak nem gondolkoznak, nem éreznek. Ellenség, jóbarát, nemzet, haza, — nekik az oly mindegy! Közös vacokba megfér valamennyi cserebogár.

De minden esztendőben egyszer elkövetkezik a tavasznak ideje, amikor a lomha tömegek szárnya megmozdul és a buta cserebogarak kapucinus-csuhája alatt ellenállhatatlan lázzal lobogni kezd a nagyravágyás.

Irtóztató nyüzsgés támad: a kevészavú cserebogarak suttogni, ábrándozni kezdenek és készülődnek izgató türelmetlenséggel abba az ismeretlen szebb világba, — a föld alól a földre, ahonnan hej! nem tér meg cserebogár!

Csodás világ az fent a földön, melyről a cserebogár-mese szól. Ott napsugár tüzel, madarak dalolnak, szerelmek esőjka csattog és tarka színpompában ég a virágos mező. Óriás fák lombjai suhognak, kristályviz esőrgedez, pillangók kergetőznek. A költő szavai, az uzsorás pénzt esőrgét, a hatalom hunyáskodik.

Mikor eljön az ideje, a potrohos, lusta, egykedvű cserebogarak bontogatják, emelgetik szárnyaikat. Vége a böles

nyugalomnak. Egyetlen egy cserebogár sem akar otthon maradni a boldog szürkeségben, mind odavágyik a napra, az izzó, perzselő földi világba.

Hiába való lenne a tilalom. A cserebogár-király maga röppen a hadak élére s buta cserebogár-nemzetével együtt kél a nagy utra.

És elmennek a cserebogarak és nem térnek vissza többé...

Hanem egyszer mégis visszakerül közéjük egy béna testvér, éppen amikor vak zsidobogással repülésnek ered az ország népe.

Szörnyen megviselt állapotban bicog be a boldog cserebogár-köztársaság piacára. Föllába hiányzik, fél szemé helyén nagy üresség tátong és barna potrohán hosszú, színes fejü gombostü van átal-szurva.

A maga kárán okult béna odabicen az indulók elé.

— Megálljatok! megálljatok! — kiabálja ijedten.

És keresztül furakodik a tömegen és felbokázik kopogós mankón a cserebogarak királya elé.

— Király! ne engedd, ne törd, hogy néped elpusztuljon. Ne hagyj utra kelni a vak bolondokat, akik itt hagyják az örök jólét szürke nyugalmát egy pil-

osztanak vidéki igazgatóságok közt, akkor is több igazgatóságot állítanak föl, mint a hány üzletvezetőség most van.

Most azonban, midőn a városi tanács küldöttséget készül menesztetni Láng Lajos miniszterhez, hogy Debrecen érdekeinek megvédésében eljárjon, újból szükségesnek tartottuk a közönség alapos felvilágosítását.

A Szabadság kiküldött tudósítója fölkereste Budapesten a minisztérium egyik első tisztviselőjét; továbbá a m. á. v. elnök-igazgatójának, Ludvig Gyulának helyettesét.

— Ugyan kérem, nézzenek a térképre! Akármilyen új beosztás mellett üzletvezetőség vagy vasuti igazgatóság nélkül Debrecen már földrajzi fekvésénél fogva sem maradhat!

A mendemondák csak tervezetek kikürtölésai.

De abban az esetben is, ha a tervek valamikor megvalósulnának, a vidéki központokat nem apasztanák, hanem inkább szaporítanák. A mostani székhelyeken kívül igazgatóságot kapna Pécs, Temesvár is.

Ausztriában van 9 üzletigazgatóság és pedig: Bécs 833, Linz 884, Innsbruck 699, Willach 1203, Triest 309, Pilsen 1340, Prága 1472, Olmütz 639, Krakkó 1115, Lemberg 1157, Stanislaw 1616 km.-rel. Ezek közül hadtestparancsnokság csak 5 helyen van és pedig: Bécs, Innsbruck, Prága, Krakkó, Lemberg.

Nálunk 9 üzletvezetőség van és pedig: Arad 1683, Budapest balpart 1540, Budapest jobbpart 1133, Debrecen 1359, Kolozsvár 1675, Miskolc 1612, Szeged 1644, Szombathely 1345, Zágráb 1712 km.-rel. Ezek közül két helyen van hadtestparancsnokság: és pedig: Budapest, Zágráb.

A porosz államvasutaknak volt 1900 év végén 21 igazgatósága és pedig: Altona 1751, Berlin 547, Breslau 1919,

lanatnyi ismeretlen kéjért, melynek árat halál.

A cserebogarak dühös pillantásokkal méregetik a kiabáló böleket.

A bolond pedig tovább beszél.

— Onnan jövök én, ahova ti küszöltök. Jaj, jaj, ne menjetek, fiatalok, a halál torkába! A szenvedések, az álmok gyilkos világa az ott fent! Nézzétek én rám, koravénre — és okuljatok! Fiatal cserebogarak, hallgassatok reám, kipróbált öregre. Higyjétek el, nem érdemes meghalni azért, amit az a földi élet adhat. Álljatok meg! Ha elrepültök, késő lesz a bánat!

A fiatal cserebogarak zsongó, bőszt kavarodással estek neki a fogadati bölesnek.

— Verjétek agyon a vén szamarat! kiabálták.

És bizony nem csak kiabálták, hanem meg is cselekedték.

Maga a cserebogár-király állt az élükre. A tapasztalás béna bölesét alaposan agyonverték; ők pedig, a vaksi fiatalok, zsiibongva keltek utra ama esodás idegen világba, honnan nem tér meg cserebogár soha.

Bromberg 1600, Cassel 1740, Danzig 1715, Elberfeld 1178, Erfurt 1565, Essen 1024, Frankfurt a M 1635, Halle 1897, Hannover 1632, Kattowitz 1295, Köln 1367, Königsberg 1802, Magdeburg 1703, Münster 1169, Posen 1688, St Johann Saarbrücken 849, Stettin 1712, Málnz 850 km. vasut-vonallal.

Ez a kimutatás azt bizonyítja, hogy Magyarországon jut egy-egy üzletvezetőségre legtöbb terület.

Ha tehát újításokra kerülne a sor, a legelső feladat az lenne, hogy a mostani külön üzletvezetőség helyett legálább tizenkét üzletigazgatóságot állítsanak föl.

A mi már most Debrecen különösen illeti, vasuti szakkörökben az a nézet uralkodik, hogy Debrecen városát egy mulasztás terheli. Debrecen eddig nem épített üzletvezetőségi palotát. A város bizonyára böles előrelátással a debreceni érdekek megóvását biztosítaná, ha mielőbb fölvenné a városi feladatok sorába üzletvezetőségi palota építését. Többet érne el vele, mint a bérházaival. Országos érdekeket forrasztana együvé szoros helyi érdekekkel.

A zenei nevelés föltételei.

A Szabadság zenei munkatársától.

Debrecen, szeptember 7.

A most megnyíló iskolaév alkalmából nem lesz fölösleges néhány pillanatot fordítani annak megfontolására, hogy gyermekeink nevelése, mire a szülők oly szívesen áldoznak, mily módozatok mellett lehet igazán eredményes.

Soha sem fog megszűnni a vita, hogy melyik a jobb: a magántanító-e vagy a nyilvános iskola? Amaz több teret nyújt az oktatási módszernek, ez jobban kifejleszti az egyéni törekvést s az ellenőrzés szigorubb alakját lehetővé teszi. De ezek az elvek csak az általános tanításra vonatkozhatnak és mereven nem alkalmazhatók a zene tanítására, mely csupán akkor lesz valóban célravezető, ha a tanítás a legszerencsésebb módszert választja.

A mértan, történet, földrajz, számtan igazságai nem szenvednek változást akkor sem, ha a tanító a legszárzabb módon is adja elő a növendéknek szánt ismereteket; ellenben a zene lényegének, mivoltának és szabályainak átértése kizárólag a helyes módszer megválasztásától függ. Ezek szem előtt tartásával szerelnők a zenei oktatást mindenütt nyilvános és szakszerű ellenőrzés alatt álló intézetek kezeibe látva látni, a miből korántsem következik, hogy a magántanításnak nem tulajdonítunk értéket. Ott, a hol a tanító lelkiismeretesen és gondnal foglalkozik tanítványával, az eredményt nem látjuk veszélyeztetettnek és bizonyos mértékben pótolja a nyilvános tanulás előnyeit; de vajmi sok esetben mind időtakarítás, mind érték tekintetében mögötte marad a nyilvános oktatásnak.

Miben rejlik tehát a helyes módszer? Ennek eltalálása ugyan a tanerő egyéni képességeitől függ; de általában bizonyos alapelveken nyugszik. Ezek pedig: a következetes rendszer, az alapok biztos megteremtése, a továbbfejlesztésnek gondnal és tapintattal, fokozott keresztyülvitele s a tananyagának a növendék érettségéhez mért megválasztása.

Természetes, hogy a tanerő felületességét, a következetességet nélkülöző vagy elhamarkodott tovahaladást a növendék sanyli meg, a mennyiben vagy

soha sem tudja a kiképzés magasabb fokát elérni, vagy bizonyos irányban hézagok maradnak tanulmányai.

Tekintsünk körül magunk között. Hányan, de hányan vagyunk áldozatai az elhibázott zenei nevelésnek! Az arra fordított idő, szorgalom és pénzáldozat jóformán kárba veszett, mert alig jutottunk a kezdő dilettantizmus határain túl.

Bár csak minden szülő latba vetné szavainkat és gyermekének zenei nevelésénél komolyan mérlegelné a tanerőnek arra való képességét. Ne a hiúságnak áldozunk, hanem a jó cél érdekében, melynek háttérbe szorítása súlyosan megboszszolja magát.

S.

A hétről.

A Szabadság számára írta: Szatyí.

Egy szó nyilallott a hazán keresztül... az elmúlt hét elején s előkelő kávéházak lényes tükörtrónusai alatt, füstös kávékonyhák kormos falai közt, ifju női keblek legmélyéről szálltak ki sóhajtasok az égre.

A belügyminiszter adta ki állítólag ezt a parancsot:

Le a fiatal pénztáros nőkkel és kávéleányokkal!

Erre a hirre nem csak a negyven tavaszt még meg nem ért nők szive sajdukt fel, hanem megmozdultak a kávéház tulajdonosok zsebeiben is a bugyellárisok és a női szemek unszolása nyomán márványasztalra kerülő hosszú nyaku boros palackok is.

Azonban az öröm napsugarai hirtették be a haldokló hét szemfödelét, mikor kiderült, hogy mindebből egy szó sem igaz.

— Hála az égnek! — és millió szív enyhült meg hirtelen.

Mert a magyar ember nem tagadja meg magát és Zoltai Lajos íróársunk nem hiába írta meg a Loránt Jóska-tól szerkesztett, de a nyilvánosságnak csak részten való bevonásával megjelenő Pincér-lap hasábjain, annak a XVII. században nagy szerepet játszó debreceni kávéháznak a történetét, amely kávéház történetében már a kávéházi hitel igénybevétele nemzeti jellemvonásként jeggecesedik ki: erősen kávézni szerető nép vagyunk.

Es különösen most fekszik szívünkön nagyon a kávéházi ipar fellendülése, mikor voltaképen egyedül a kávéházak dohányfüstös levegőjére vagyunk utalva, nem lévén a városban se színház, se orfeum, se cirkus.

A kaszinókban pedig még nagyon csöndes az élet s alig egy-két ember böngészni végig a szórakoztató közleményekben oly gazdag Budapesti Közlönyt.

Es ezt nem a hivatalos lap kisebbitésére hozza itt fel mély tisztelettel felülírott, aki még ezzel azt sem akarja állítani, hogy a szerkesztő változások a Budapesti Közlönyt kivéve, — minden más lapnál forduló pontot is szoktak jelenteni.

Itt van ugyan becses lapunk, a Szabadság példája, melynek szerkesztő-változása megdönt minden elméletet; mert nálunk igazán mindent, egyszerre fenekestől jórafordított az új szerkesztőnk, aki a jót, jobbat és legjobbat isten tudja meddig fogja fokozni.

Hogy pedig felülírott ez önzetlen elismerésének fényes tanujelét adja, ez alkalommal nem hozakodik elő azzal a méla akkorddal, melylyel az öreg Szvo-

rényi óta minden költői hang ujság-beköszöntő végződni szokott s e költői sorait nem zárja be annak egyszerű, de ötletes módon való hangoztatásával, hogy lapunk előfizetési ára *egy egész évre csak husz korona*, hanem elhárítva magáról az öndicsérés súlyosan kompromittáló vádját, ama méla akkordot a hervadásnak indult tájban keresi s zizegve hulló levelekben meg is találja.

Ne hogy pedig a nem régen elhunyt *Vadnai Károly óta állandóan nyájas olvasó félreértse*, némi felvilágosításul ezennel közzé teszi, hogy nem a fákról még eddig csak igen mérsékelt arányban lehulló levelekre céloz, hanem azokra a levelekre, melyek az ugyan-csak ezen a héten az orosz cárné fiugyermekéhez hasonlóan korán született őszi versekkel terhelten hullanak a papirkosárba, ifju önképzőkori álmok csön-des temetőjébe.

Es sajnos még azzal sem vigasztalhatja meg eme versek szerzőit, hogy a *nemes tűzben* fogantatott, de korán született versek szülőanyjuknak: a *tűznek* fognak átadatni és pedig nemesak azért, mert a tél még igen messze van, de mert szerkesztőségi szobáink fűtéséről kiadótulajdonosunk csupa elsőrendű bükk-fával fog gondoskodni.

Ellenben szíves vigasztalásul tudatja velük, hogy az igazi ős beköszöntésével újból megkísérelhetik a versírást, különös tekintettel azonban a ránk következő színházi évadra, jó lélekkel ajánlja nekik, hogy ne az ős muzsájához irjanak verset, — aki erre teljesen érdemtelennel mutatkozik és a becsapott őszi felöltőknek kiváltására szoritja rá a himnemű fiatalságot, hanem a jelesen domborító drámai szendék és különböző primadonnák dícsőítésére ajzzák fel lantjukat.

Ezeket a verseket ezután nagyon szívesen vesszük, ha beküldik — a most induló s *Krémer Jenő* színművész által szerkesztendő: *Debreceni Szinpadnak*.

Agról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: **Tiborc.**

(**Andrássy Gyula háta — íróasztal.**) Mostanában gyakran esik szó arról, hogy szereplő egyéniségek milyen finnyásan huzódnak vissza ott, ahol nagyobb ünnepi tolongással közelükbe furakodik a nép.

Minő más volt régebben a demokratikus szellem, mikor a tetőtől talpig lovagias főúr, gróf Andrássy Gyula uralkodott mind a két birodalomban!

Egyszer annyira vitte a fűtős haju gavallér, hogy beállt — alkalmi íróasztalnak.

Akkor történt az eset, mikor Rudolf királyfi először hozta Budapestre a feleségét. Óriási közönség tolongott odakint a pályaudvar szűk peremén. Megérkezett a királyfi, Ráth főpolgármester üdvözölte, aki természetesen az emberi kor legvégső határáig éltette öfenségét.

A királyfi felelni akart, de sehol se találta a megírt beszédet. Ijedten nézegetett szárnysegédére, majd Andrássy Gyula grófra. De végre kínos szünet után rögtönöznie kellett.

Hopp, ez érdekes csemege lesz, ezt a beszédet nem tudja előre a félhivatalos iroda, ezt le kell írni! — gondoltam magamban én, aki mint kiküldött ujságíró voltam jelen.

Igen ám, de úgy szorongtunk ott, mint hordóban a heringek. Mozdítani se tudtam a karomat, nem hogy kivehessem zsebemből a szerszámot.

Epen Andrássy háta mögött fulladoztam. A királyfi beszélni kezdett. Ekkor én hirtelen a térdemmel meglöktem gróf Andrássyt. Hátranézett.

— Kegyelmes uram, görbitse meg a hátát, hogy kivehessem az írót és papirost.

Andrássy Gyula mosolyogva engedelmeskedett és hogy a királyfi rögtönzött beszédét leirhassam, odatartotta a meggörbített hátát.

Igy volt gróf Andrássy Gyula háta egyszer — az én íróasztalom.

A Csicsogó tájékaról került hozzám ez az épületes kis történet.

Bugyi Péter uramnak takaros lánya van ottan. Szemre való gyönyörű teremtes.

Bugyi uram a leányt olyan legénynek szánta, akiből idővel még szolgabíró is lehessen. Nagyon rossz néven vette tehát, hogy síheder mindenese, a Gyurka settenkedik a leányzó körül.

Meg is fenyegette a gyereket több ízben.

— Hé kás, aszondom, idebent ne találjalak egyszer a lányom körül, mert eltöröm a derekadat.

Tegnap este azért, mikor benyitott a sötét szobába, mégis ott érte a Gyurkát.

Azonban a Gyurka se volt rest, a veszedelem elől hirtelen az ágy alá bujt, de hosszu lábait részben kint felejtette.

Bugyi uram pedig belebotlott a Gyurka kint felejtett lábszárába. Több se kellett Bugyi uramnak! Megkapta a legény lábát és kifele ráncigálta, miközben szörnyen fenyegetőzött:

— Adta bitangja, véreket veszem!

Gyurkában megszorult a lélek; aztán ijedtében hirtelen így mentegetőzött:

— Bizony Isten nem én vagyok az, gazd' uram!

IRODALOM.

A Csokonai-Kör.

A Szabadság számára írta: **Petur.**

A Csokonai Kör elmegy a Wesselényi-szobor leleplezésére: a Csokonai-Kör meghívta a tudós *Biró Lajost* Debrecenbe; a Csokonai-Kör ereklyéket gyűjt, becses emlék-kéziratokért köszönő sorokat tesz közzé. A Csokonai-Kör a tél folyamán egy-két felolvasást, jobban mondva előadást is rendez, melyen hallani fogjuk a színház szubrettjének dalos csicsergését és a színház szavaló hősszerelmesének menyörgős szavát.

Szóval a mi derék Csokonai-körünk buzgó társadalmi életet él. De vajjon kimeríti-e az a munkásság azt az irodalmi hivatást, melynek betöltése igazán dícsőség lenne?

En úgy látom a Csokonai-Kör valódi irodalmi missiójának is az a szervezet a korékkötője, mely a többi vidéki irodalmi köröket bénítja s inkább társadalmi társaskörökké avatja, mint oly irodalmi tényezővé, aminőre e hazában mód felett nagy szükség lenne.

A mi vidéki irodalmi köreink egy része a Kisfaludy-társaság és Petőfi-társaság irodalmasdi kis játékaik utánozza. Szörnyű komolysággal választják a helyi halhatatlanokat koszoros tagjaikká s e mellett nem veszik észre, hogy zsenge csemetéjük egyáltalán nem bír gyökeret verni a közönség szívébe, hatásuk, irányító hatásuk pedig az irodalmi művelődés, a nemzeti izlés fejlesztésére nincsen.

Az irodalmi körök másik része irodalmi mulatságok és disz-gyűlések rendezésében leli örömét s csak annyiban különbözik más társas köröktől, hogy nincs saját helyisége, ahol a nem-

zeti színjátékot zöld asztalon mivelni lehetne.

Nem tudom, a Csokonai-kör melyikhez simul ezek közül? De szeretném, ha egyik felé se hajlanék; hanem kezébe venné az üdvös ujtás lobogóját és példát mutatnia az összes vidéki irodalmi köröknek: milyen feladatok várnak reájuk.

Az irodalmi társaságoknak elsőbben *nem választani*, hanem *gyűjteni* kellene tagjaikat. Egy-egy vidéki irodalmi körnek *tíz-huszhar tagot* kellene öszszegyűjteni, akik két-három korona tagsági díj fejében értékes irodalmi művekhez, szabad liceumi előadásokhoz stb. jutnának. Ha aztán ilyen kör élére állnának a tehetségek, az irók, tanárok, egyházi és világi férfiak, — vezethetnék, irányíthatnák az irodalmi izlést, megépíthetnék a nemzeti műveltség biztos alapját.

Az ilyen irodalmi körök hatása kiszámíthatatlan lenne társadalmi és művészeti viszonyainkra.

Vegye kezébe a Csokonai-kör a zászlót és legyen az átalakulás mozgalmának lelkes vezetője!

Egyszerre nem megy a dolog. De gyűlésbe köllene hívni a vidék összes irodalmi köreit és hozzá látni a vidéknek a főváros romlott irodalmi és művészi izlése, elfajult nemzetietlen irányára hatásától való teljes megszabadításához.

A Csokonai-körre a megújulás ez apostoli munkájában örök dícsőség bábéra vár.

De addig is, míg az összes irodalmi körök a természetes hivatás medrébe terelődnek, a Csokonai-körnek itthon sürgősen szakítania kell eddigi rendszerével.

Ugynevezett felolvasó gyűlései helyett tartson a Csokonai-kör legalább *minden második vasárnap irodalmi felolvasásokat*. Hiszen ezt már megteszi a sokkal kisebb Kazinczy-kör Kassán és hatása üdvösen érezhető Rákóczi régi városában.

Még nem késő. A Csokonai kör pár hét alatt összeállíthatja az idei télre való műsort. November, december, január, február és március hónapokban összesen *ha tíz előre hirdetett felolvasást rendez* és ezeken a felolvasásokon nem elégszik meg a szórakoztató csevegésekkel, versecskéekkel, hanem rendszeres, *irodalmi izlést irányító* munkatervvel áll elő: mai züllött irodalmi viszonyaink közt országos hállára szerez érdemet.

Es Debrecen városának művelt közönsége is örömmel fogadná ezt az újítást. Hiszen az igazán nem méltó Debrecen műveltségéhez, hogy egyetlen irodalmi és művészeti vásáresarnokunk a fővárosi műsorok hulladékain kérődző színház legyen.

(.) **Réka gyásza.** Ez a címe annak az elbeszélő költeménynek, melyet a magyar tudományos akadémia legutóbb a Nádasy-jutalommal tüntetett ki. A koszorát nyert pályamű szerzője Regőci (Exner) Győző, székesfehérvári tanár. A gróf Nádasy-díjat az akadémia a legritkábban szokta kiadni. 1858 óta minden második évben kitűzik a jutalmat; de eddig mindössze ötször adták ki. Először *Arany János* nyerte meg Buda halálával; legutóbb pedig *Regőci Győző* a Réka gyásza című elbeszélő költeménnyel. Ebből a munkából még egyetlen részlet se került nyilvánosságra. A Szabadság az első, mely ebből a költeményből mutatót közöl. Maga a szerző küldte ezt nekünk. Ez a részlet az éposz második énekéből való.

Biró Lajos Debrecenben.

szept. 7.

Biró Lajos, az Ausztráliából hazatért jeles tudós, akit a Csokonai-kör szép levélben üdvözölt és meghívott Debrecenbe, két levelet írt, egyet a *Debreceni Prot. Lap*, egyet a *Debrecen* szerkesztőjéhez.

A kitünő tudós megígérte, hogy az őszi vagy a téli folyamán eljön Debrecenbe s itt utazási jegyzeteiből a debreceni egyetem javára felolvasást fog tartani.

Ezzel is alkalmat akarok szerezni, írja a Debrecen szerkesztőjének, elismerésére végtelen hálámnak szeretett magyar ref. egyházunk iránt, melynek Zilahon, Debrecenben és Budapesten levő egyházai szellemileg és anyagilag tápláltak és neveltek.

A Debreceni Prot. Lap. szerkesztőjéhez Biró Lajos ezt a levelet intézte:

Kedves Barátom!

Szives baráti szeretettől sugalmazott megemlékezésedet meghatottan olvastam s hálás köszönetet mondok érte. Bizony, utaink nagyon különböző irányban vezettek bennünket; én belőlem nem lett pap; de utjaink céljánál mégis találkozunk, mert az igazságot és szeretet nemcsak a szószékből lehet hirdetni és gyakorolni, te hirdeted azt az isteni kijelentés alapján, én, a nagy természet titkait keresve, melyet ugyanaz a mindenható szellem ontott szíveinkbe. — Büszke vagyok rá, hogy a debreceni ős kollegium falai közt kapta lelkem a határozott irányt s annak a jótéteményei tették lehetővé nekem is, mint sok más szegénységgel küzdő fiúnak, hogy abban megmaradjak.

Szinte nem is merek kérdezősködni tőled régi kedves barátaink és nemes szívű pártfogóim s jótévedőim felől, mert bizonyára azok között is erősen dolgozott a jó és balsors hatalmas keze. De lelkemből örvendeni fogok, ha alkalmam lesz, feljuttatni a régi szeretetet és barátságot mindenkivel, a ki szívesen emlékezik vissza reám. Légy kegyes első sorban tudósítani az Ungváry-család felől, akik talán még nem felejtették el egészen „Lajos urat”, aki legnehezebb napjaiban szeretetüket oly teljes mértékben élvezte.

Most még nem is gondolok a legközelebbi jövőre, csak a kedves haza viszonylata és régi emlékeim felújításának örvendek. Most még csak ünnepek, hálaadó ünnepet Istennek, mert hiszen az ő különös kegyelme az, hogy haza visszavezérelt. Azután elkezdődik a munka hétköznapija, hogy azt a még most csak holt kincset, mely, külföldi hozzáértők szerint is, nemzeti intézeteink diszét képezi s melyért a közeliismerés érdememen felül megjutalmazott a magyar szellem hasznára és dicsőségére értékesítsük. Bizony nem egyedül, mert ahhoz az én tehetségem gyenge, hanem annak a számos kitünő magyar természetvizsgálónak a segítségével, kik engem is neveltek s feltűnés nélkül, de hangyaszorgalommal dolgoznak nemzeti szellemünk biztos javára.

Add át szives üdvözlőmet mindazoknak, kik jó emlékezetükben tartanak s téged kedves jó barátomat, szíveből köszöntve maradtam igaz szeretettel

Biró Lajos.**Az országos versenyek.**

A debreceni Torna- és Kerékpáros Egyesület ünnepe.

— Első nap. —

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, szeptember 7.

A nagyerdei új sportteret ma és holnap avatják föl ünnepélyesen Debrecen kiváló sportférjai az ország legjelesebb bajnokainak részvételével, a kik messze idegenből jöttek el küzdeni az elsőség, a diadal pálmájáért.

Ma délután fél háromkor kezdődik az első napi verseny, melyet az egyesület kiváló elnöke Dobiécky Sándor orsz. képviselő fölavató szónoklata fog megelőzni.

Az elnöki beszéd után kezdődnek a versenyszámok a versenybizottság rendezésével. Tagjai az intézőségnek: Aczél Géza városi főmérnök, egyleti alelnök. Dr. Benedek János országgyűlési képviselő, a Polgári Kerékpáros-Egyesület elnöke. Des Combes Henrik ügyvéd, egyleti alelnök. Dr. Csürös Ferenc tanár, egyleti kapitány. Dobiécky Sándor lovag országgyűlési képviselő, egyleti elnök. Dr. Horvay Róbert tanár, egyleti titkár. Jász Géza a magyarországi tornaegyletek szövetségének titkára. Kaffka Ignác m. k. honvédtábornok. Dr. Kenézy Gyula orvos, egyleti elnök. Király Gyula városi tanácsos. Komlóssy Arthur városi főjegyző, polgármesterhelyettes. Laszgalner Kálmán M. A. V. felügyelő, egyleti ügyvivő elnök. Lestyán Adorján kir. közjegyző. Puky Gyula Hajdumegye és Debrecen sz. kir. város főispánja. Szapary László gróf. Smonffy Imre, kir. tan., Debrecen város polgármestere. Sinka Sándor ev. ref. főgimnáziumi igazgató. Tolnay Kornél M. A. V. üzletvezető. Tóth Mihály tornatanár, egyleti művezető. Dr. Vásárhelyi Zoltán ügyvéd, egyleti jegyző. Vecsey Imre városi tanácsos, egyleti alelnök. Wolaffka Antal.

Versenytitkár: Dr. Horvay Róbert tanár, egyleti titkár.

Eredményjegyző: Dr. Vásárhelyi Zoltán ügyvéd, egyleti jegyző.

Versenyintézők: Burger Izsó főmérnök, Hajnal Dezső, Rott János.

Orvosok: Dr. Czákó Zsigmond, Dr. Derakassy István, Dr. Hütter Károly, Dr. Láng Sándor.

Pénztárosok: Dr. Varga Lajos, egyleti pénztáros. Békés Lajos, Kovács Mihály, Papler Pál.

A versenyek sorrendje a nevezőkkel együtt a következő:

1. Kerékpáros-megnyitóverseny. 2000 méter. (4 kör.) I. díj nagy ezüst-, II. kis ezüst-, III. bronzérem.

Versenybíró: Dobiécky Sándor. Célibiró: Dr. Benedek János, Gróf Szapary László. Pályabírók az I. szakaszban: Dr. Arvay Béla, Dr. Bayer Ferenc; II. Ces Combes Henrik, Thieszen Artur; III. Kabai György, Szabó Kálmán; IV. Dr. Gulyás István, Gyenes Kálmán; V. Pogány Kornél, Szántó Győző. Indítók: ifj. Gyürky Sándor, Dr. Horvay Róbert. Időmérők: Aczél Géza, Várady Géza. Kőrjelzők: Er. Csürös Ferenc, Töpler Ottó. Kőrszámlálók: Forberger Béla, Tikos József.

I. előfutam. 1. Duffner János, Aradi Meteor C. 2. Ehrenreich Jenő, D. P. K. E. 3. Győrffy Ernő, A. T. E. 4. Katzer

Ödön, F. K. E. 5. Haringás Béla, Föv. K. E. 6. Püspöki Sándor, Fv. T. C. 7. Vida Vilmos, D. P. K. E.

II. előfutam. 1. Béressy Mihály, D. T. K. E. 2. Frisch Márton, Föv. K. E. 3. Hajnal Arthur, D. T. K. E. 4. Komjáthy Rezső, „Condor” K. E. 5. Petkovich Béla, Aradi Meteor C. 6. Posszert János, M. U. E. 7. Vadas Hugó, M. U. E.

A két-két első a döntőbe kerül.

2. Sulydobás távolba. (7¼ kg.) I. díj nagy ezüstérem és egyleti tiszteletdíj. II. kis ezüst-, III. bronzérem.

Versenybíró: Dobiécky Sándor. Versenyvezető: Tóth Mihály. Távol-ságmérők: Aczél Géza, Várady Géza.

Minden versenyzőnek 3 dobása van a három első még 3-at dobhat. A 6 dobás közül a legjobb számát.

1. Kovács Nándor, Bp. (b) T. E. 2. Ruda Győző, Bp. T és V. E. 3. Bernáth János, Bp. T és V. E. 4. Alt János, A. T. E. 5. Ziffer Sándor, A. T. E. 6. Coray Arthur, B. T. C. 7. Radó Rezső, D. T. K. E. 8. Grünwald Lajos, D. T. K. E. 9. Crettier Rezső, M. A. C. 10. Rudolfi Imre, D. T. K. E. 11. Izsák Dezső, D. T. K. E. 12. Gönczy Lajos, B. E. A. C.

3. A megnyitó kerékpárosverseny döntő futama.

4. Labdarugó mérkőzés. I. félidő, 45 perc.

Versenybíró: Tóth Mihály; határ-bírók: Gyenes Kálmán, Forberger Béla.

Az Egyetértés csapatja: csatárok: Biró József, Nagy János, Zöld János, Sárosi Gyula, Bruck Ödön, (Solomayer János); fedezet: Szacsvay János, (Nagy Lajos), Kabay György; kapitány: Kőbory Károly; hátvédők: Zsigmond Ödön, Sváb Gusztáv, (Albrecht Béla); kapus: Dancsics Imre. — A zárjelben levő nevel a második napon az előtűk állók helyébe lépnek.

A Debreceni Torna- és Kerékpáros-Egyesület csapatja: csatárok: Rott János, Perczel Miklós, Csürös Szilárd, Deák István, Drobny Ferenc; fedezet: Hajnal Dezső, Csürös Gyula. Grünwald Lajos; hátvédők: Oláh Miklós, Balogh István; kapus: Székely Árpád; tartalék: Farkas László, Grünwald Zoltán.

5. Kerékpáros töverseny. 5000 méter (10 kör). I. díj diszített ezüstérem és Debrecen szab. kir. város tiszteletdíja. II. nagy ezüst-, III. kis ezüst-, IV. bronzérem.

I. előfutam. 1. Győrffy Ernő, A. T. E. 2. Hajnal Artur, D. T. K. E. 3. Katzer Ödön, F. K. E. 4. Petkovich Béla, A. M. C. 5. Posszert János, M. U. E. 6. Püspöki Sándor, Fer. v. T. C. 7. Vida Vilmos, D. P. K. E.

II. előfutam. 1. Duffner János, A. M. C. 2. Ehrenreich Jenő, D. P. K. E. 3. Frisch Márton, Föv. K. E. 4. Haringás Béla, F. K. E. 5. Komjáthy Rezső, C. K. E. 6. Vadas Hugó, M. U. E.

A 3-3 első a döntőbe kerül.

6. Magasugrás, deszkáról. I. díj nagy ezüstérem és Debrecen szab. kir. város tiszteletdíja. II. nagy ezüst-, III. kis ezüst-, IV. bronzérem.

Versenybírók: Dr. Csürös Ferenc. Gróf Szapary László. Versenyvezető: Tóth Mihály. Irányadók a magyar torna-szövetség szabályai.

1. Alt János, A. T. E. 2. Matolay Gyula, A. T. E. 3. Neidenbach Ödön, A. T. E. 4. Solymos Ferenc, A. T. E. 5. Ziffer Sándor, A. T. E. 6. Zsák Zoltán, Hmv. T. és V. E. 7. Vajda Károly,

Bp. A. C. S. Farkas László D. T. K. E. 9. Szabó Ödön, D. T. K. E. 10. Schirf Henrik, D. T. K. E. 11. Dusóczky Pál, D. T. K. E. 12. Tikos András, D. T. K. E. 13. Csürös Gyula, D. T. K. E. 14. Kovács Nándor, Bp. (b.) T. E. 15. Bernáth János, Bp. T. V. E. 16. Dayka Endre, Nvárad T. K. 17. Gönczy Lajos, 7. A kerékpáros főverseny döntése.

8. Sikfutás, 150 Méterre. I. díj nagy ezüst-, II. kis ezüst-, III. bronzérem.

Célibirák: dr. Horvay Róbert, Sinka Sándor, Wolaffka Antal.

Indító: Tóth Mihály. Távolságmérő: Várady Géza. Időmérő: Acél Géza.

I. előfutam. 1. Alt János, A. T. E. 2. Dayka Endre, Nvárad T. K. 3. Duffner János, A. M. C. 4. Farkas László, D. T. K. E. 5. Hellmich Pál, Ó-budai T. E. 7. Vajda Károly, Bp. A. C.

II. előfutam. 1. „Futó” Sándor, D. T. K. E. 2. Grünwald Zoltán, D. T. K. E. 3. Gönczy Lajos, B. E. A. C. 4. Rudolfi Imre, D. T. K. E. 5. Schirf Henrik, D. T. K. E. 6. Siró Lajos, Ó-budai T. E. 7. Szabó Lajos, Nyiregyh. K. E.

III. előfutam. 1. Bernáth János, Bp. T. V. E. 2. Dusóczky Pál, D. T. K. E. 3. Petkovich Béla, A. M. C. 4. Radó Rezső, D. T. K. E. 5. Solymos Ferencz, A. T. E. 6. Szabó Ödön, D. T. K. E. 7. Vittkafi György, A. T. E.

Minden előfutamból a két-két első; a döntőbe kerül.

9. Labdarugó mérkőzés, II. féldő 45 perc.

10. 150 méteres futás döntése.

Tegnap este érkeztek meg az ünnepekre Arad bajnokai. A vendégeket Lasz gallner Kálmán ügyvivő elnök fogadta az állomásnál s ugyancsak ő szállásolta el a Tornacsarnok épületében. A vendégek zöme a déli gyorssal érkezik. Ünnepeles fogadtatásuknál jelen lesz a város képviselőiben Komlóssy Arthur főjegyző, polgármesterhelyettes, ki a kálvinista Róma polgárságának nevében üdvözlö az érkező fiatal vendégeket.

SZÍNHÁZ.

A nagyváradi színház megnyitása. A nagyváradi színházi bizottság megegyeztetve Somogyi Károlynak, hogy az új színházi évadot már szeptember 19-én megnyissa. Somogyi társulata június közepéig játszott Nagyváradon, tehát a szünet alig volt hosszabb, mint teszem a királyi operáé. Ez is azt bizonyítja, hogy a vidéki nagy társulatoknak nincsenek nyári állomásai. Az állandó városokra nézve még jó, ha a vándorló társulat izlése nem kopik sokáig különböző alkalmi színpadokon kelletlenül lerobotolt művészkérdésben.

— **(A debreceni szintársulat sorsa.)** Makó Lajos debreceni színházvezetőnek rosszul megy a sora Orosházán. Pedig új színház nyitott meg a társulat s az új színház elég kényelmes és tág. Csak az a kár, hogy nagyon is tág, mert még vasárnap se telik meg egészen. Makó Lajos még nem értesítette a debreceni tanácsot, hogy mikor kezd meg az elő-

adásokat. De valószínű, hogy az Uránia négy előadása után nyomban megnyílik a színház. Az első bemutató estén a Szombatosok című verses dráma kerül színre. Makónak ez már régi szokása, mindig pénteken kezdi az előadásait és mindig a Szombatosokkal.

— **(Színházi Ujság.)** Sipos Béla Színházi Ujság című napilapja, mint már jeleztük, e hónap 20-án indul meg, de a lap ára nem három korona lesz, hanem csak egy korona és negyven fillér egy hónapra.

A kamarai székházavató.

Debrecen, szeptember 7.

A kamarai székházavató ünnepéről különféle tartalmu és színezésű hírek jelennek meg, melyekkel szemben — nehogy e hírek valakit megtéveszenek — illetékes helyről megszereztük és egybefoglaltan adjuk a következő értesüléseket

A kamara székházavató diszgyűlésén eddigi rendelkezések szerint Láng Lajos kereskedelmi miniszter személyesen vesz részt és mint elnök vezeti a diszgyűlést. Hogy kik lesznek a miniszter kíséretében, azt ma még egyáltalán nem lehet tudni.

A diszgyűlés sorrendje röviden a következő lesz:

Szabó Kálmán megnyitója s üdvözlő beszéde.

A miniszter elnöki beszéde.

A titkár előadása a kamaráról.

Serly Ede ipari alelnök felhívása az iparmuzeum megnyitása iránt.

A miniszter és a gyűlés megtekinti az iparmuzeumot.

Gyűlés után a miniszter valószínűleg fogadja a helyi hatóságokat (várost, vármegyét) és azokat az intézményeket, melyek tárcája körébe tartoznak, vagy az iparral és kereskedelemmel szoros vonatkozásban állanak.

A miniszter előreláthatólag szept. 14-én reggel 8 és 9 óra között érkezik meg és a kamara által fogadva és kísérvé egyenesen a székházba megy.

A testvérek kamarák küldöttei előző napon szombaton érkeznek a délutáni és esti vonatokkal s esti 8-ra az Angol-Királynőbe gyűlnek egybe ismerkedő estére.

A nagy társasvacsora vasárnap déli 1 órakor lesz a Bikában. Az ebéd igen előkelően van megtervezve, a részvételi jegy ára 6 korona. A pezsgőt a kamara adja.

Jegyek az ebédre 11-éig bezárólag a kamara titkári hivatalában, az ipartestület irodájában, Zádor Lajosnál miat a kereskedelmi társulat elnökénél és a Kereskedelmi Csarnokban kaphatók.

Ebéd után a vendégek látogatást

tesznek az ipartestületnél és a kereskedelmi társulatnál. Valamint kiki a maga személyes ismerősénél. Ha szép lesz az idő, kirándulnak a Nagyerdőre is.

Délután 6 órakor a kamarai képviselők megkezdik tanácskozó gyűlésüket. Este szabad vacsora.

Hétfőn, szept. 15-én reggel 8 órakor a tanácskozások folytatása. Egyidejűleg az érdeklődők megtekintenek egyes gyártelepeket.

Déli 11 és 12 óra között a kereskedő társulat villásreggelit ad a vasúti állomáson.

Déli 12 óra 17 perckor, elutazás M.-Szigetre.

Érkezés délután 4 óra 44 perckor, a város és néhány helyi telep megtekintése, színházi előadás, társasvacsora.

Másnap szept. 16-án hajnalban kirándulás Akna-Szlatinára, Szigetkamara. Erdészvölgybe és Nagy-Boeskóra a vegyi gyárhoz. Reggeli Sz.-Kamarán. Délben visszaérkezés M.-Szigetre. Itt társas-ebéd.

Kezelési egyszerűsítés okáért a két társas-étkezés és a színház jegyét a kamara szolgáltatja ki. Dija tiz korona.

A máramarosi kirándulásban legfőlebb ötvenen vehetnek részt és az elsőbbség mindenestre a vidéki vendégeké, a kamarák küldötteié. Amennyiben vendégeinkkel hölgyek is érkeznek, a lehetőség határai közt természetesen szintén résztvesznek a máramarosi utban. Azontul azonban számolni kell az elszállásolás, fogatszerzés stb. nehézségeivel.

TANÜGY.

Beírás a kereskedő-tanonciskolába. A felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos kereskedő-tanonciskolába szeptember hó 7-én délelőtt 10—12 óráig, szeptember 12-én délután 4—6 órakor és szeptember 14-én délelőtt 10—11 óráig írják be a kereskedő-inasokat. Az először beiratkozók utolsó iskolai és születési bizonyítványukat tartoznak bemutatni. A beíráshoz szükséges felvételi lapot az iskolai kapusnál kaphatni. E lapot a tanonc főnöke tölti ki a tanonc e lappal jelentkezik az igazgatónál és osztálya főnökénél. A javító vizsgálatok a beírásokkal egyidejűleg vétetnek fel. A tanóvet szeptember hó 14-én vasárnap délelőtt 11 órakor nyitjuk meg. Felkérjük az összes főnök urakat, hogy tanoncaikat a beíráshoz pontosan felküldeni sziveskedjenek. A kereskedő-tanonciskola igazgatósága.

A BIKÁ szálloda bérletének megszűnése miatt

az összes berendezések és felszerelések hátralévő részei u. m. kávéházi márványasztalok, finom fehérre festett vaságyak, madráczok, ezüstneműek, függönyök, finom flanell takarók, paplanok, tollpárnák sat. úgy mint eddig d. e. 11—12. d. u. 3—6 óra közt állanakmegvásárlás céljából az igen tisztelt Bika szálloda bérletársaság.

Bika szálloda bérletársaság.

H I R E K.

N a p l ó.

- Szept. 7. A torna- és kerékpár egyesület orsz. versenye.
 8. Ugyanez. Második nap.
 9. A főiskola összes tanszakainak ünnepies megnyitása.
 14. A keresk. és iparkamara székházavató ünnepe.
 15. Az ország keresk. kamaráinak kongresszusa.
 16. A kamarák kirándulása M.-Szigetre.
 17. Kossuth-ünnep Debrecenben.
 18. A Wesselényi-szobor leleplezése Zilahon.
 19. Kossuth-ünnep Budapesten.
 20. Francia ujságírók látogatása Debrecenben.
 25. A színházi évad megnyitása.
 28. A tüzoltó-egyesület 25 éves emlékünnepe.
 29. Hajdumegye őszi közgyűlése.

Országos kiállítás
Debrecenben.

— szeptember 7.

Ma nyílik meg Pozsonyban az országos mezőgazdasági kiállítás. Frigyes királyi herceg nyitja meg három miniszter, számos előkelő férfi s ünneplő nagy közönség jelenlétében.

Ott lesznek a közélet szereplő egyéniségei sokan. Vajjon ott lesz-e Debrecen városának polgármestere? nem tudjuk.

Pedig sürgősen fel kellene utaznia Pozsonyba, hogy ha már a megnyitáskor a dunaliget fényben uszó képét nem láthatja, legalább a szeptember 10-én megnyíló országos gazdakongresszuson okvetetlenül megjelenhessenek.

Ez a mai a második országos gazdasági kiállítás hazánkban. Az első Szegeden volt pár évvel ezelőtt; a másodiknak dicsősége ime a hajdan koronázó Pozsony.

E hónap 10-én pedig a gazdagylésen valamelyik nagy vidéki város polgármestere fel fog állani és meghívja, felszólítja az ország gazdaközönségét, hogy a harmadik kiállítást rendezzék az ő városában.

De lehet-e vajjon ez a harmadik város más, mint Debrecen?

Föltétlenül Debrecen illeti meg a jog és tisztesség, hogy — ha már a második helytől elesett — harmadik helyen Debrecen városa hívja meg a gazdákat a harmadik országos mezőgazdasági kiállításnak Debrecenben való rendezésére.

Ennek a meghívásnak meg kell történnie!

A harmadik országos kiállítás 1904-ben vagy 1905-ben lesz és azt most, e hónap 10-én állapítják meg, hogy hol legyen.

Igazán megdöbben a szívünk arra a gondolatra, hogy Debrecen megint kimarad a sorból!

Debrecen akkora jelentőségű s első-sorban annyira mezőgazdasági város, hogy bűn lenne a harmadik kiállítást

máshol rendezni. Már magában világszóló gazdasági iskolája hivatottá teszi erre; de ezen felül minden helyi elbizottság nélkül is kétségtelen, hogy Debrecen az ország gazdasági életműködésének legtermészetesebb középpontja.

Nem elég a hortobágyi pusztát átutazó kíváncsiaknak mutogatni; nem elég vendégeskedni egzotikus idegenekkel, a kik betyárlátásra: csikós-szemlére, gulyásos kóstolására jönnek ide.

Cécó és szép szó helyett tettekre van inkább szükség.

El ne szalasszuk tehát és ne engedjük át másnak az alkalmat, mely most Pozsonyban a szeptember 10-iki gazdagylésen kínálkozik. A város jó hírneve, gazdasági érdeke s száz kedvező körülmény azt kívánja, hogy a város polgármestere utazzék sietve Pozsonyba s hívja meg a gazdaságvetéshez hozzánk. Legyen a harmadik országos mezőgazdasági kiállítás Debrecenben!

* **Istentiszteletek.** Ma vasárnap a debreceni templomokban a következő istentiszteletek lesznek: Az ev. ref. nagytemplomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, a kistemplomban Szabó Bertalan s. lelkész, az újtemplomban Harsányi Pál gym. s. tanár, az ispotály-templomban Dicsőti József lelkész, a csapókerthi imaházban Kovács János népiskolai felügyelő. — A rom. kath. templomban vasárnap: reggel 6 órakor szent misét mond Nyári Ignác, 7 órakor Prösztel Lajos, 8 órakor „Veni Sancte”-val az elemi iskolák részére Molnár K. Dezső árvaházi igazgató. Délelőtt 9 órakor ünnepélyes nagymisést mond dr. Wolafka Nándor v. püspök. Háromnegyed 11-kor Szabó István miséznek. Fél 12-kor pedig Pák Emil. Délután 3 órakor Lytania, 4 órakor Rózsafüzér ájtatosságot tart körmenettel dr. Wolafka Nándor. Hétfőn, kisasszonynapján reggel 6 órakor Vas Károly tanár, 7 órakor Nyári Ignác, 8 órakor Pák Emil miséznek.

Délelőtt 9 órakor ünnepélyes nagymisést mond dr. Wolafka Nándor. A szent misét ugyan ő tartja. Háromnegyed 11-kor Molnár K. Dezső, fél 12 órakor pedig Szabó István miséznek. Délután 3 órakor Lytania utána Rózsafüzér. — Az ág. hitv. ev. templomban délelőtt Martény Lajos főesperes tart istentiszteletet. — A gör. kath. kápolnában reggel 6 órakor istentisztelet, délelőtt 9 órakor szent. mise. Délután fél 3 órakor vécsernye.

* **Főispánunk itthon.** Puky Gyula, Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja ma érkezik vissza stájerföldi üdüléséről, hogy a holnapi vármegyei közigazgatási bizottsági ülést személyesen vezethesse.

* **Személyi hírek.** Dobieczyk Sándor, Debrecen III-ik kerületének népszerű országgyűlési képviselője tegnap érkezett haza nyaralásából, hogy a mai versenyeken, mint a Debreceni Torna és Kerékpáros Egyesület elnöke jelen legyen. — Fauszt Elek, Debrecen érdemes pénzügyigazgatója tegnap érkezett vissza rövid pihenőjéről és átvette hivatala vezetését.

* **A főiskolai könyvtár segítése.** Wasics Gyula közoktatásügyi miniszter most osztotta szét az ország könyvtárai

közt a költségvetésbe fölvevett segítséget. A miniszter összesen kilenc városnak és pedig Debrecennek, Szegednek, Szabadkának, Hódmező-Vásárhelynek, Békéscsabának, Kecskemétnek, Temesvárnak, Aradnak és Versecnek juttatott a segítő összegből. Legtöbbet adott a miniszter Debrecennek, amennyiben a debreceni ev. ref. főiskola könyvtára nyolcezeröttszáz koronát kapott. Szegednek a Somogyi-könyvtárra, a városi gyűjteménytár régiségtárára, iparművészeti gyűjteménytár létesítésére és természetrajzi gyűjteményekre összesen 3300 koronát adott a miniszter. A többi városok egy-ékezer korona közt váltakozó összeget kaptak.

* **Sorshuzás.** A helybeli gör. kath. templom építésére engedélyezett tárgysorsjáték huzása ma délután 3 órakor a városháza kistanács-termében fog megtörténni. Sorsjegyek kaphatók déli 12 óráig a Szentkirályi, Schwartz és Gréf urak tőzsdéiben, továbbá a Killer Ede ur butorkereskedésében és a Cilli Mihály ur üzletében. A tárgysorsjáték szép nyereményei megérdemlik az érdeklődést.

* **Kossuth ünnep Debrecenben.** A debreceni Kossuth-ünnepségeket előkészítő nagybizottság által kiküldött, népünnepélyt szervező albizottság tegnap délután négy órakor ülésezett Varga Lajos dr. elnökletével a városháza kistanács-termében: A látogatott értekezlet a szeptember 17-iki népünnepély részleteit beszélte meg s a következő sorrendet állapította meg: Délután fél háromkor gyülekezés a városháza udvarán, onnan kivonulás a szabadságszoborhoz, a hol Varga Lajos dr. mond ünnepi beszédet s a dalárok eléneklik a Szózatot, a Himnuszt és a Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos kezdetű dalt. A szobortól a nagyerdőre vonul a ment. Itt lesz a népünnep vigabb része 20 fillér belépődíj mellett, zenekarával, tornaversenynyel és fényes tűzijátékkal. A bizottság Kossuth képet és egy arany órát sorsol ki láncsal együtt a jelenlevők között. Este Kossuth-bál lesz a Dobos vigadóban. — A Kossuth-ünnep alkalmából kiállítást tervez a rendezőség Kossuth képek és emléktárgyakból az Iparos Otthon disztermében. A kiállítás 17., 18., és 20-án lesz nyitva. Rendezője Dávidházy Kálmán, a ki lelkes fölhevásban kéri mindazokat, a kiknek a kiállítás céljaira alkalmas kép, vagy tárgy van birtokukban: boesássák azt a hazafias célra való tekintettel rendelkezésére. Belépődíj 10 fillér lesz s az így befolyó fillérek a március tizenötödiki, alappénztárt gyarapítják.

* **Kafka László Máramarosban.** A belügyminiszter megbízásából Kafka László min. tanácsos, Horváth Elek min. titkár és egy fogalmazó kíséretében Máramaros-Szigetre utazott, hogy a megye ügykezelését felülvizsgálja. A pénzügyminiszter pedig Kőcsön Lajos min. titkárt küldte Máramarosba, hogy az egyes lapok által szellőztetett apszai végrehajtás ügyében Kovács Gusztáv pénzügyigazgató eljárását tegye vizsgálat tárgyává.

* **Eltűnt ékszertáska.** Nagy riadalom volt tegnap a debreceni vasuti pályaház II. osztályu várótermében. Reggel 8 órakor Groze Györgyné esendőrszázadosné besztercei lakos tovább akart utazni

Debrecenből, hol az elmúlt éjszakára megszállt. Roggelizni bement az étterembe s ez időre a váróteremben hagyta kizárólagját, a melyben több mint 1500 korona értékű ékszer és ruhanemű volt. Mire az étteremből visszament a váróterembe a táskát eltűnt. Rögtön jelentést tett az esetről a vasuti rendőrségnek, mely nyomban értesítette a rendőrbünyügyi osztályt. A vizsgálatot megindították, de eddig minden jelentősebb eredmény nélkül. A tanúk azt állítják, hogy egy fiatal husz éves szürke ruhás ember vette el a táskát. A rendőrség Mile Pál r.-fogalmazó vezetése mellett folytatja az eljárást s tegnap körözvényeket küldött az összes debreczeni s vidéki zálogházaknak s az összes rendőrhatalóságoknak. Az aranyeműek közt volt egy kigyó alakú vastag aranykarpercec briliáns kövel, egy fonott értékes aranykarpercec, egy nyaklánc karmin kövel. E mellett a többek közt csak egy 600 korona értékű csipkével ellátott ruha volt a táskában.

* **A nagyváradai őszi vásárt elhalasztották.** A debreceni gazdákat közelről érdeklíti az a hír, hogy a Nagyváradon e hó 12-16 napokra kitűzött őszi vásár elmarad. A miniszter ugyanis értesítette a debreceni központi főszolgabírószágot, hogy az állatok közt kiútván a szájs- és körömfájás, Nagyvárad állatállományait zár alá helyezte, ilyen esetben pedig a törvény értelmében az állatvásárok nem tarthatók meg.

* **Kolozsvár ünnepe.** Október 12-én nagy ünnepe lesz kincses Kolozsvár városának, Erdélyország szívének. Faudrusz János kitűnő alkotását igazságos Mátyás király lovasszobrát leplezik le fényes, országos ünnepek keretében. A nagy napra Debrecen városát is meghívta Szfaecina Géza kir. tanácsos, kolozsvári polgármester és valószínű, hogy a városi tanács egyik, vagy másik tagja részt is vesz a leplezési ünnepen a törvényhatóság képviselőjében.

* **A népesedés csökkenése.** A központi statisztikai hivatalnak az elmúlt július hónapról szóló jelentése, a tavalyi júliushoz arányítva, ismét a népesedés csökkenéséről számol be. A magyar korona országában élve született 58.817 gyermek, halva 1240. Hét évnél fiatalabb korban 20.612-en, hét évnél idősebb korban 18.161-en haltak el, úgy hogy a halálozások összes száma 38.773, a népesség természetes szaporodása tehát 20.044. Csupán a magyar anyaország népesedését tekintve, azt látjuk, hogy az 1902. július havában 2789-cel kevesebb a szaporodás, mint az 1901. év ugyane hónapjában. Városi törvényhatóságaink közül aránylag a legkevesebb haláleset Budapest székesővárosban történt, a legtöbb Szabadkán. Megdöbbentő adat az is, hogy a halálozásoknak körülbelül negyven százaléka, vagyis 8500 esetben a halálozás fertőző betegség következtében állott be. Az idén júliusban ugyanis a gümőkórnak 5333, a torokgyíknek 370, a kanyarónak 481, a szamarhurtnak 1306, a vörhenynek 593, a hasi hagymáznak 307, a vérhasnak 102, a gyermekágyi láznak 41 és a hólyagos-himlőnek 25 halottja volt.

* **A halott becsülete.** Gyászos véget ért a sorsüldözött Soós Albert, akinek öngyilkosságáról augusztus 10-én adott

hírt a Szabadság. Az akkori tudósítás úgy emlékezett meg a boldogtalanról, mint a ki elzúllott, iszákos, megtévedt ember volt. Ez a híradás végtelenül fájt a maga ellen fegyvert fogott Soós Albert hátrahagyott családjának. Annál inkább fájt, mert nem a valóságot bocsátotta világgá a rideg, fekete betű. Igaz, hogy a szerencsétlent üldözte a sors, üldözték az emberek, küzdött, hányódott-vetődött az életben sokat és az életharccal szemben ellankadt; de becsületét nem szennyezte be. A boldogtalan család könyves szemmel, vérző szívvel kutatta a névtelen támadót, a ki a halott nevére követ dobott; de nem bírt nyomára akadni. Hozzánk fordult tehát, mert a halott emlékének nem viselheti el az alaptalan vádak szennyét. A sorsüldözött halott ott porlad már egy hónap óta a csendes temetőben, de a család, az özvegy, a gyermek keresi a halott becsületét, mert ez most már nekik egyetlen kincsük e földön. Bizonyosan igazuk van és a betű, mely ölni tud, sokkal nemesebb, ha gyógyít, sebet takar és a gyöngédség őszinte fátyolát borítja annak emlékére, aki mindenért megszenvedett.

Felgyújtott ház. Papp Gábor mikeszécsi gazdának sok haragosa van a faluban. Valamelyik a haragosok közül, — mint ő állítja, — tegnap éjjel felgyújtotta a házat, mely porig leégett. Papp Gábor feljelentésére a tettest keresi a csendőrség.

* **Gyilkossági kísérlet a Csicsogó téren.** Tegnap az Arpád téren Kovács János közműves és Bököny István nap számos a koresmában összeveszték. A szóváltás tetlegességgé fajult, s ennek hevében Kovács János úgy megszurta Bököny Istvánt, hogy annak a bieska hegye megsértette a tüdejét. Beszállították a közkórházba.

* **Eljegyzések.** Az anyakönyvi hivatalnál az elmúlt héten a következő eljegyzések történtek: Hechtmann Armin izr. — Györi Hermina izr., Bézi Gábor ev. ref. kocsis — Gombos Eszter ev. ref., Pechotsch János róm. kath. cukrász segéd — Woschitz Orsolya róm. kath., Kovács Ferenc ev. ref. hivatalnok — Gajdos Erzsébet róm. kath., Horváth Kálmán róm. kath. máv. távirás — Lenkei Karolina róm. kath., Molnár Mihály gör. kath. napszámos — Kun Mária ev. ref., Nagy Lajos ev. ref. asztalos — Nagy Julianna ev. ref., Nagy Gábor ev. ref. napszámos — Dobránszky Piroška róm. kath., Ernst Sámuel ág. ev. asztalos — Honfi Erzsébet róm. kath., Tóth Mihály gör. kath. napszámos — Kun Julianna ev. ref., Veres István ev. ref. napszámos — Fekete Róza ev. ref., Balázs András gör. kath. közműves segéd — Bođnár Mária ev. ref.

* **Házasságkötések.** A múlt héten az anyakönyvi hivatalban az alábbi házasságok kötettek meg: Molnár József ev. ref. máv. géplakatos — Sós Mária ev. ref., Kun Imre gör. kath. géplakatos — Birki Mária ev. ref. gör. kath., Heynke Oszkár róm. kath. máv. osztályvezető — Balogh Mária ev. ref.

* **Vaklárma.** Tegnap este hat óra tájt tüzet jeleztek a csapó-utcai központon. Tűzoltóink kézséggel igyekeztek s nagyban készülődtek a mentő munkához, mikor megjött az újabb híradás, hogy vaklárma volt a tüzjelzés. Künn, a város alatt egy fél holdnyi giz-gaz égett, számbavehető kár azonban nem esett.

* **Halálozások.** Meghaltak tegnap Debrecenben: Sós György ev. ref. 1 hónapos, Nagy András ev. ref. 11 hónapos, Tolvaj József ev. ref. 2 napos.

* **Gyógyszerész gyakornokul** felvétetik egy 6 gymnasiumot végzett fiatal ember Ajánlatokat elfogad: dr. Róthschneh V. Emil gyógyszerész az „Arany egyszarvu”-hoz Debrecenben, Kossuth-utca.

* **Az iskola idény kezdetén** ajánlom kitűnő minőségű és nagyválasztéku kalap és fehéreműimet, fiuk részére; ugyszintén újdonságaimat uridivat cikkekben. Békés Lajos kalap és uridivat üzlete, Debrecen, Piac-utca, Dr. Ujfalussy ház.

* **Az őszi idény kezdetén** ajánlom a m. t. közönség szives figyelmébe kalapos műhelyemet, ahol mindennemű férfi és fiu kalapok készítését, valamint férfi, női és gyermek kalapok átalakítását a legjobb kivitelben, jutányos árak mellett eszközölöm. Békés Lajos kalapos műhelye Piac-u. 44., az udvarban.

* **Elősmert legjobb izlésű uri divat** újdonságok nagy választékban érkeztek u. m. remek nyakkendők, Ingek, kalapok, czipők s. a t. feltűnő olesó szolid árakon. Fekete Jakab uri divat és kalapgyári raktárában Debrecen, főter. kistemplom mellett.

* **Az iskolai és őszi idény kezdetén** ajánljuk kitűnő minőségű házilag készített női, férfi és gyermek cipőinket, valamint eszímáinkat mérsékelt árakon. Női és férfi cipők 2.50-tól lefelé. Leányfiu és gyermekecipők minden árban. Mandel és társa kizárólagos cipő üzlete Debrecen, Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház.

* **Táncitanítási jelentés** van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy teljes kényelemmel berendezett tánciskolában a szokásos őszi tanfolyamot szept. hó 15-én megkezdem. Beiratásokat elfogadok bármely időben lakásomon Péterfia utca. 2. sz. Alföldi Károly okl. táncitanító.

"Rohitsi Tempelforrás"
BORRÁD
SZERFÖLDTÉ
üdítő és az egészségre
jótékony hatású
NAGYBANI RAKTÁR: HOFFMANN JÓZSEF cégvezető
BUDAPEST, Bathory-utca 3.

SPORT.

Értesítés. A Polgári Kerékpáros Egyesület titkársága ezúton tudatja az egyetli tagokkal, hogy ma vasárnap délután két órakor gyülekezés lesz az egyetli helyiségben (Dróher söresarnok), a honnan testületileg vonulnak ki a testvéregylet országos versenyére.

S z a b a d s á g.

Szeptember hónap mai napjától új előfizetésre hívjuk föl Debrecen város közönségét.

A Szabadság előfizetési ára:

szeptember hóra egy korona.

Aki helyben 3 koronával, a vidéken 5 koronával az esztendő végeig egy évnegyedre már most előfizet. — szeptember hónapra a lapot ingyen kapja.

TÁVIRATOK.

Nemzeti oktatás az iskolában.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Wlassics Gyula dr. közoktatásügyi miniszter a tanév megnyitások alkalmából két hazafias hangú körrendeletet bocsájtott ki, melyben erősen hangsúlyozza a *nemzeti népoktatás* fejlesztését s elrendeli *szigorú ellenőrzést a magyar nyelvtanításnak.*

Keglevich intendáns lemondása.

Budapest, szept. 6. (Saját tudósítónk távirata.) Gróf *Keglevich* István intendáns lemondásáról határozott hiradást közöl némely lap. A belügyminisztériumban pedig semmi sem tudnak az intendáns lemondásáról.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, szept. 6. (Saját tudósítónk távirata.) A kiegyezési tárgyalásokat a miniszterelnökségi palotában ma délelőtt folytatták. Egyidejűleg a pénzügyminisztériumban *Meyer* dr. osztályfőnök és *Gruber, Spitzmüller* és *Pöschl* miniszteri tanácsosok értekeztek *Toepke* Alfréd államtitkárral és *Popovics* Sándor dr. miniszteri tanácsossal.

Budapest, szept. 6. (Saját tudósítónk távirata.) A kiegyezési tárgyalások délutáni félkettőig és rövid megszakítás után délután 5 óráig tartottak. A vám-tarifák kérdésénél felállították az *alternatív tételket*. *Lukács* László és *Böhm-Bawerk* lovag pénzügyminiszterek külön tárgyaltak a pénzügyi tárcák keretébe tartozó kérdésekről. A tanácskozások után az osztrák miniszterek délután 5 óra 15 perckor Bécsbe utaztak.

A zágrábi tüntetések.

Zágráb, szeptember 7. (Saját tudósítónktól.) Az éjjel folytatták a letartóztatott tüntetők kihallgatását s a kihallgatás eredményeképp elrendelték *Frank* Ivánnak, *Frank* képviselő fiának letartóztatását. A letartóztatás még az éj folyamán megtörtént. A vidékről beérkező jelentések teljesen megnyugtatók. Rendezavarás sehol sem történt.

A diákkongresszus.

Budapest, szept. 6. (Saját tudósítónktól.) A diákkongresszus elmaradása miatt igen nagy a kedvetlenség különösen a budapesti egyetemi hallgatók körében. Ezeknek egy része nem is tud belenyugodni a kongresszus elhalasztásába és legközelebb értekezletet fognak tartani, a melynek kebeléből küldöttséget akarnak menesztetni *Wlassics* Gyula miniszterhez a kit arra akarnak felkérni, hogy a kongresszus megtartásához hozzájáruljon. Ennek a kérésnek azonban nem lesz sikere, mert a kongresszus elhalasztását oly mélyreható okok követelték, hogy azok mellőzésére ezuttal többé gondolni sem lehet.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 6. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Bágyadt irányzat mellett 24,000 métermázsa került forgalomba gyengén tartott áron. Egyéb gabonaneműek bágyadtak. Idő szép.

Buza októberre	6:74—75.
„ áprilisra	7:02—03.
Rozs októberre	5:98—99.
„ áprilisra	6:17—18.
Zab októberre	5:46—47.
„ áprilisra	5:76—77.
Tengeri szeptemberre	5:40—41.
„ májusra	5:40—41.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratot nem adunk vissza.

Lilikéhez. Kedves figyelem öntől az a hiradás, hogy Debrecen legjobb lapjának mindenki a Szabadságot tartja. De nem gondolja, hogy ez a hízog vélemény könnyen megváltozhat, ha rossz versek közlésével rontanók el a jó hirt. Az ön apróságai esinos sorocsák, csengő versikék; de még nem valók a nyilvánosság elé. A nyomdafesték elhervasztja nagyon a zsege virágot.

Mult és jelen. Köszönet a jóakaratu tövölzetért! A két kis vers még nem üti meg a mi mértékünket.

B. E. Te voltál... Olyan csepp ez a nyolc sor, hogy el se fér a Szabadságban.

P. Gy. Van színe, hangja; de fornia kell még. Aztán micsoda idegen név ez? Csak nem akarja ezt a nevet magyar versek alá írni?

M. Károly. Jól esik, hogy ön is észre vette. Ezentul, egyre fokozódó erővel olyan újság lesz a Szabadság, mely minden sorában a főcél szolgálja: Debrecen közművelődési érdekeit. Minden betűbe beoltjuk az irányt és nem csak hiradással leszünk, hanem hozzá is szólunk mindenhez, önállóan, bátran, a hogy isten tudunk adta.

N. Gy.-né. Az ég segítse, asszonyom, minden szándékában. Bizony ez hiányzik ma erősen: az izról-izre magyar nő, aki gyermekébe oltsa a rajongó fajszeretet lángját, a nemzeti önértetet, a költők dalában, férfiak munkájában lüktető tüzes, daliás tiszta magyarságot.

H. L. Intézkedni fogunk, hogy ezt a debreceni gazdákra kívánatos rovatot mielőbb hitteles napi jelentések alapján állandósítsuk.

Regényesarnok.

E s ő.

A Szabadság számára írta: *Dombay Hugó.*
(Folytatás.)

— Micsoda? Csak nem akarsz még itt maradni!

Eleinte nem felelt, csak később szólalt meg kenetteljes bölcsességgel:

— Ez az eső nagy áldás. Nem szabad ellene panaszkodni.

No majd teszek róla — gondoltam magamban. En nem jöttem lánynezőbe.

Később mikor átmentünk reggelizni, nyiltan szóba hoztam Pista előtt, hogy jó lesz befogatni. Ez ellen már csak nem tiltakozhatik a tisztesség rovására.

— Micsoda? — pattant ki a házi

ur — mentek a fenébe, de nem haza! No még csak az kellene. Hát pogánynak néztek engem, hogy ilyen időben elengedjelek?

Hiába szabadkoztam.

— Ez az eső igazi kincs — folytatta a háziur — Pista termése többet ér holnap egy ezressel, tán a tied is, ha csak mag helyett puskaport nem vetettél, a mely tudvalevőleg nem türi a nedveséget. Ezt meg kell itt együttesen ünnepeelnünk.

Ilonka is odaszólt Pistának és ez ellen már csakugyan nem volt föllebezés.

A háziur meg én azután a kertre nyíló üveg kalitkába vonultunk és ékten pipafüstben olyan vitakozásokat vitünk véghez, hogy beillett volna cigánymenyegzőnek. Száz dolog fölött kaptunk hajba s megint csak kibékültünk, amint az már megszokott rend a falusi magyar embernél a világ teremtése óta. Politika, marhatenyésztés, szépirodalom, filloxera, szocializmus, egérintás, a szomorú adó és vidám adoma, mind sorra került, míg végre berekedtünk. A ki nem ismeri az ilyen „szellemi harcokat“ falun, esőben, sűrű pipafüstnél, annak fogalma sincs róla, milyen kellemes izgalom ez, milyen gyönyörűség.

Pistát csak az ebédnél láttam viszont, de úgy látszott, hogy jól töltötte az idejét, szörnyea meg volt elégedve. A házi asszonyon is látható volt, hogy Pista derekasan viselkedett; a jó öreg asszonyság saját kezűleg rakott a tányérjára egy-egy nemesebb falatot, hogy valahogy éhen ne vessen, mielőtt elérné egy bizonyos, árnyékát már előre vető szentegyház küszöbéig.

Még ebéd után sem eresztettek haza, csak mikor alkonyat felé elállt az utolsó permet is s a nap a nyugoti felhőzet egy részében bedugta ragyogó ábrázatát, engedték, hogy befogassunk.

A míg a kocsisunk ezzel bibelődött mindannyian kimentünk a tornáczra, hogy friss levegővel itasuk meg a tődöt, mely amugyis tele volt az odabent kavargó dohányfüsttel. Most, eső után, a levegő szinte balzsamos volt, a mint az oldalt eső kert felől arcunk felé hajtotta egy egy nesztelen szélfulalom. A virágok mélyen hajtották alá fejcskőiket, de már rájuk tüzött a nyugvó nap sugara a rájuk hullott áldás fölöslege könnyű párázatban illant vissza a magasba, a honnét jött, az ég felé.

Az udvar már nem volt ilyen költői színezetű, de annál mozgalmasabb. A megtelt trágyagödör dohány színű fölöslege apró patakokban, tócsákban ömlött szét az udvar mélyebben fekvő részein, hol hápogó kacasereg lubickolt, tollszkodott a szívből fakadó gyönyörűség félreismerhetetlen jeleivel. A béres gyerekek apraja pedig, — ki pusztá ingben, ki combig felgyürt „alsótolettben“, — ott pacsolt, eviekelt az új folyamhálozat partjai körül, dióhéjból készült, tollszárral felvitorlázott hajókat eregetve idegen világtájak ismeretlen messzeségeibe.

A tetőkről még lomha eséssel vált le egy-egy kövér eső csepp és a hol a zavaros színű áradatban hullott, nyomában sorra ökörszemnyi buborék képződött, mely lustán uszott tova, míg szerte nem pattant.

Elmélyedve néztem a buborékokat, melyek földi bölcsseink szerint életünk ezer apró végyáhez, reményéhez, tarka álmához annyira hasonlítanak és szintén bölcselkedni kezdtem, mig Ilonka halk kacagása föl nem zavart tünődésemből.

(Vége köv.)

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: Jablonczay Kálmán.

(Folytatás)

60

XI.

Otthon.

A vágató gyorsvonat befutott az állomásra.

A sárga fényű fél hold ráragyogott az alvó városra. — Mély álomba borult a szülő föld minden ösmerős házikója. Minden szendergett, talán még a lelkiösmeret is.

A messze távolból haza érkezett utasok, némán elfogódva állottak a pályaház kijáratánál.

Tardos megrendülve attól a tudattól, hogy ismét ott van azt a levegőt szivja, hogy áramlatától, ugyyszólván megszökött, a sűrű házak fényes tető fölött kutató szemei fel keresték azt a csendes kis lakot, hol talán ő felőle álmodnak e pillanatban is.

Babill, és a párdue szorosan Tardos mellé húzódva nézték annak gondolkozó arcát, mintha titkos gondolataiból akarnának, vagy tudnának olvasni.

— Itthon vagyunk tehát Babilom, törte meg a csendet Tardos.

Ez az én hazám az én elhagyott szülő földem — itt szeretnek és gyűlönek engem ugyan egy sóhajtságban. Látd az a nagy kőházat ott az utca sarkon — mutatá Tardos szomorú arccal Babilomnak onnan is kiűztek. Pedig ahhoz nekem jogom van mégis el kellett bujdosnom mert ez a bolondos szívem olyan fának az ágára szállott dalos madár alakjában melynek a nagyvilág felfogása nem szerint lehet nemes hajtása.

Hova merre? — Itthon az édes házában, a szülő városban, ez atyai ház közelében olyan furesa tétovázása volt ez a szenvedő léleknek.

Tardos büszkesége ellent mondott vágyódó szívének, hogy az anyja háza küszöbét átlépje.

Pedig az nem igaz . . . mert én egész lelkemből érzem, hogy az az eszménykép, melyért a koporsó szögig szenvedni tudnék, az nemes mint a kristály gyémánt.

Még mindég ott állottak a városba vezető utca elején, a megtért vándorok.

Az öreg Goldot semi módon nem akarta felkeresni. Hátha Hermin már nem is szereti, vagy másnak felesége lett!

— Végre is menjünk valahová, jó uram — szölt közbe Babill — az utcán csak nem esatangelhatunk a hosszú éjen át . . .

A szelid párdue oda simult a lábához — és ő is okos szemekkel, mint ha mondta volna: menjünk.

Tardos vergődni látszott — a fájo gondolatok áramlatában.

Majd hevesen — mint egy vérig sértett méltóság — felütötte fejét, — magas, fehér homlokán megtörni látszott a hold fényes sugara — teljes erővel megragadva Babill karját — sebesen megindultak a sarkon álló kőház felé.

Megnyomta Tardos keményen a vilamos csengőt, mely az udvarra szólott.

Kevés vártatva esoszogó léptek hallatszottak a kapu gátorjából.

Két erős csattanásra kinyílt a nagydíófa kapu.

(Folyt. köv.)

KRAYER E.
ÉS TÁRSA

MAGYAR FESTÉK-, KENCZE- ÉS LAKK-GYAR

BUDAPEST,

Iroda és raktár: — Compt. u. Niederlage:

V., Váci-ut 6. (Frankl-vasudvar)

nyugoti pályaudvar közelében.

József főherceg ő cs. és kir. fensége

udvari szállítója.

FIÓKÜZLETEK: — FILIALEN.

VII., Akácza-utca 64. (Király-utca sarok).

VII., Kerepesi-ut 50. (Erzsébet-körut sarok.)

IV., Vámház-körut 10. (Közp. vásárcsarnok

átellenében).

M. kir. állami és Budapest fő- és székváros

szállítója.

Halzsir, faggyu, vaselin, gépolaj, kocsi-kenőcs, föld-, vegyészeti- és lakk-festékek, kátrány, carbol, creolin, **carbolineum**, **kékkó**, olaj, vízűveg, kátrány, silicat, portland-cement, gipsz, graphit stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palack ára frt. 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Szagtalan

padló-viasz „Gloria“

Arany-fénymáz

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára.

képkeretek stb. bearanyozására.

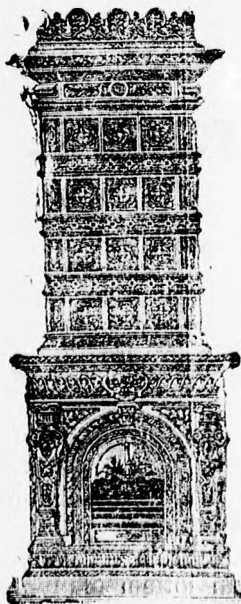
1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.

1 doboz ára 45 kr — Mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadar czégnél Debreczenben.

Előemert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett,

továbbá:

Főzőedények, takarékkonyhák, épületvasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagy választékban

a legjutányosabb árban

kaphatók:

KOVACS GYULA vasüzletében

a „BIKA“ szálloda mellett.

Hölgyek részére nélkülözhetlen
A NŐI SZÉPSÉG
 A legjobb szépítő szer

elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb és legbiztosabb a FÖLDES-féle

Margit-Crém,

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsirmentes. Ezen világhírű arczkenődes pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérré, simává és üdévé varázsolja.

Legkitünőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Árak: kis tégely egy korona nagy 2 k. Margit-hőlgypor (3 színben) 1.20 k. Margit-szappan 70 fill Margit-fogpemp (Zahnpaste) 1 k. Margit-arcváz 1 k. — Számtalan elismerő és köszönő levél.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küld a készítő.

FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész ARAD. Kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerek-kereskedésben.

Főraktárak Debreczenben Balázs Ö., Füleki, L. Kovács N., Mihályvits L. Muraközy L., Rotschnek

Hamisítók V. Emil, Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógyszerárakban. Jóna és Jóna dronériájában.
 Csodás gyors hatása.

Eladó homokkerti szőlők.

1.) Egy remek fekvésű, jó karban levő, 2146 [] öl területén. raita levő uri lakkal, parkirozott udvarral jó ivó vízzel.

2.) Egy szintén remek fekvésű jókarban lévő 3636 [] öl területű, igen jó termésű szőlővel beültetve Jutányos árakban eladók.

Tulajdonos lakik:

Homokkert 165 sz. a.

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész-féle balzsam

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve. A palaczk felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pedig: 1. még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeinél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást, eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalokat is gyógyít. 2. Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és Minden nyakbetegségekben stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meglepően gyógyítja a gyomorgöresöket, kólikát és szaggatásokat. 5. A könnyű székelést elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja eltávolítja a lépkórt, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitünően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknek, eltávolítja a felbőfögést. 7. Kitünően használ külsőleg, mint esodagyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha közvetlenül a gyárból rendelünk eredeti karton csomagokban. — Az osztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Bosznia vagy Herzegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközölhetnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármi régi sebeknél biztos kiláása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülhet

Thierry A. gyógyszerész százlevelű rózsabalzsamával

egyedül valódi mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak egyhítésében utólerhetetlen. A valódi százlevelű rózsabalzsam használható:

A gyermekágyasnő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz mindennemű sérelmek láb- vagy csontsebesülések, sebek, genyedtség, dagadt lábak sőt csontszu ellen; ütes-, szurás-ló-, vágásés zuzódási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolítására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Mindennemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknél hosszas fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fülzugás és a gyermekeknek előforduló kisebesedések ellen stb.; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközölhetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fill.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztet ek mindenkit a hatástalan hamisítványok megvételétől s kérem szigorúan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és cégnek „Thierry A. őrangyal-gyógyszertára Pregradában” beleégetve kell lenni. E két gyógyító erejére nézve felülmulthatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakban használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen míg az orvos megérkezik, természetesen soha se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és értéktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk meg mindig e régi, kipróbált, olesó megbízható s amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szer mellett, melyeket minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A hol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük közvetlenül az alábbi czim alatt:

Thierry Adolf LIMITED őrangyal-gyógyszertárától, Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár: Budapesten Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszerárában.

Kapható Debreczenben: Bán László, Csanak József, Csillag József, Csicsó Lajos, Deutsch Lajos, Félegyházi János, Jóna és Jóna, Fritsch Károly, Ganovszky Lajos, Geréby Fülöp, Göczey István, Havas József, Hirsch Ferencz, Jánossy Béla, Klein Bernát, Krausz J. Bernát, Kohn H., Komlóssy Lajos, Kondor J. és fiai, Kontsek Géza, Kornhoffer József, Kovács Mihály, Lindenfeld J. Jenő, Lusztig Károly, Lusztig és Bán, Máyer József, Neumann és Weisz, Parti Ferencz, Rickl J. Zelmos, Ifj. Rózsa Lajos, Rosenfeld R., Rosenthal Dániel, Rosenthal Sándor, Róth Antal, Roth Ignác, Szent Királyi Tivadar, Tóth Kálmán, Térei J. Váray József. B.-Ujfalu: Ifj. Weiszberger Ignác. Er-mihályfalva: Lévy Vincze, Grósz Samu, Pollák Móríc. H.-Böszörmény Gemeinbeck József. H.-Nánás: Slachta János. H.-Szoboszló: Körner Béla. T.-Füred: Kohn Jakab, Weiszmann J., Kiss G. Ernő

Üzlet megnyitás.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy **Debreczenben, Piacz-u. 7. sz. a. Vecsey Zoltán ur házában** **LOVASS és KOSÁRKA** törvényszékiileg bejegyzett cégünk alatt a mai kor fokozott igényeinek mindenben megfelelő

nőidivat áruházat nyitottunk.

Nagy választékban tartunk **Euba, Bluz és díszselymet, valódi Francia és Angol női ruhaszöveteket,** valamint a legújabb mintájú és színtartó **Crettonokat, zephyreket, flanellokat és barchetteket.** Remek applicatio himzések, gaze és zsinor díszek, csipke gallérok és betétek, francia derékfűzők mérték szerint is. **Női fehérműek, harisnyák, vászon, chiffon-félék, Damast és pamut asztalterítékek. Pamutok, hélés és szabó kellékek, nap- és esernyők. Fügöny, ág, asztalterítő és paplanban.**

Berendezésünknel különös tekintettel voltunk arra, hogy áruink finomsága s azoknak szolidan meghatározott áraival a n. é. közönség pártolására érdemesnek bizonyuljunk.

Tisztelettel: **Lovass és Kosárka.**

C ostüm ruháknak a legutolsó divat szerinti készítését elvállaljuk.

Értegek

legújabb javított reneszerü **titizedes, fűtő sulyu és hidmérleg** fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári mezőgazdasági és ipari ezélokra.

Embermérlegek, mérlegek, házihasználatra, stb.

I. Swarhzenburgstrasse 6. I. Wallfischgasse 14.

Szivattyúk

mindennemű házi és nyíl-vános ezélokra, a mezőgazdaság, építkezés- és iparnál. Csövek, tömlők, csapok stb. stb.

Szivattyú- és gépgyártási betéti társaság

W. GARVENS, WIEN,

Kapható technikai és gépüzletekben, kútkészítőknél stb. **Árjegyzék ingyen és bérmentve.**

Szerveknekél és felnőtteknél a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a **SZTRAKA-féle** tannin-csokoládé. **Egy drb. 40 fill.** Kapható minden gyógyszerertárban.

A legjobb arcz-szépítőszert a **SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. Kitünő toillet szappanok a Epe-szappan. o kenőcs használatához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor háromszinben, fehér, rózsza és créme I doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában, **Aradon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára 1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely ára 70 fillér

Ingyen Előre Gyári Áruim

adok mindenkinek képes árjegyzéket. haladt idény miatt raktáromon levő összes áruimat áron bocsájtom a nagyérdemű közönség rendelkezésére. minden bel és külföldi óra és ékszer kereskedőkkel **Versenyképesen.**

ezüst éremmel kitüntetve, **Versenyképességért, sajátgyártmányu inga óráimért.**

Azon felül raktáron tartok: Magy. kir. fémjellel ellátott 14 karatos arany gyűrűket 2 f. 50 któl fölfelé, arany fülbevalókat 1 f. 50 któl fölfelé, karkötőket a legolcsóbtól a legdrágábig, lánczokat, hölgyek és urak részére, ezüst és China-ezüst evőeszközöket, ezüst és China ezüst disztárgyakat.

Minek utána azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy egy nagyobb menységű óra és ékszer raktárt olcsón megvásárolva én is a n. é. közönségnek azokat minden elfogadható áron elárusítom.

Tisztelettel:

Gasparik Antal,

Chronometer mű-órák, óra készítő, valamint a **M. Kir. All. Vasutak** szállítója és pályaszerelője. **Debreczen, alföldi takarékpénztár épület.**

**Minden külföldinél jobb
és olcsóbbak!**

A
Debreczeni Vasöntőde
és

Géplakatosság
aranyéremmel kitüntetett
ék-szerkezetű, erőátvitteles

**Borsajtói és
Szőlőzuzói!**

Eladás egyedül a gyártelepen
Péterfia végén,
a Hadház-utczában.

**Megérkeztek
a legujabb
női ruhaszövetek,
Francia flanelek,**

**mosó velezek,
szőnyegek**

**Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai.**

Vászon készfahérmű raktárába.
Debreczen, Kistemplom-bazár.

**Huszmillió korona
kölesön.**

Törlesztési kölesönökre kiadó, olcsó kamat mellett, (tőketörlesztés és kamat 475%) az érték 3/4 részéig, csak földbirtokra. Nagyobb kamatozású kölesönök olcsóbb kamatozásukra konvertáltak.

Lövy Antal

Budapest, VII.

István-tér 6. szám.

**Szeptember hó 16-ára
kivilágításokat**

egy egyesületeknel, mint magánháznaknál elvállalok. Erre az elka-
lomra

Kossuth Transparent

képeket a legszebb kivitelbe készí-
tek, megbízások Rákóczi-utca 55.
sz. alá küldendők.

Leidenfroszt A.

100 koronaért

eladó Rudolf trónörökös „Osztrák-Magyar Monarchiaja”,
.. kitűnő állapotban, fűzetekben, német szöveggel ..

Czím a: Kiadóhivatalban.

Egyenruházati-intézet

„A magyar testörhöz.”

PETRUS KÁROLY

polgári és katonai szabó

BÉCS

XV., Hütteldorferstrasse 183.

a cs. és kir. lovassági, gyalogos és tüzér laktanyák-
kal szemben.

Arjegyzékek ingyen
és bérmentae.

Egyenruhák cs. és kir. katonaság,
állami tisztviselők,
Veterán-egyletek,
sport, vadász és kerékpár kosztümök,
liberiák, stb.

JUTÁNYOS ÁRAK, KITŰNŐ KISZOLGÁLÁS.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval.

A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

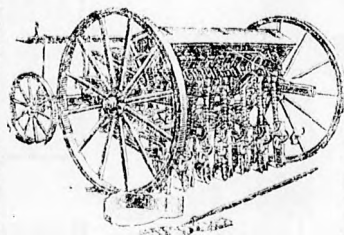
Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrítők. Aszaló készülékek gyümölcs és
főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legujabb
szerkezetű szabad. önműködő „SYPHONIA” gyümölcs és szőlő vessző permetezők

A legjobb **VETŐGÉPEK**

Mayfarth Ph. és társa legujabb szerkezetű

„AGRICOLA” (tolóvetők erék-rendszer)
vetőgépei

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség szá-
mára váltókerekek nélkül, dombon avagy síkon, a
legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind
mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető leg-
nagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeiket
széna- és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, jargá-
nyok, gabonarosták, trieurók, ekek, hengerek és boronákban a legujabb rendszer
és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyartanak és szállítanak.

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődék és vashámorművek.

Alap. 1872.

BÉCS, III Taborstrasse 71.

880 munkás.

Kitüntetve több mint 490 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon.
Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselek és viszont elárusítók kerestetnek.

Hagyéves önkéntesek

a legelegánsabban, szabályszerint, kiváló olesó árban felszereltetnek. Az anyag jóminőségéért, valamint előírás szerinti elkészítéséért felelősséget vállalok

Arjegyzékkel és felvilágcsítással készséggel szolgálók.

Prolovsky András,

elsőrangú katonai és polgári szabó üzletében,

Debreczen, Kossuth-u. 4. sz.

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára

jutányos áron

felvétetnek.

TÓTH GYULA

vaskereskedő DEBRECZEN,

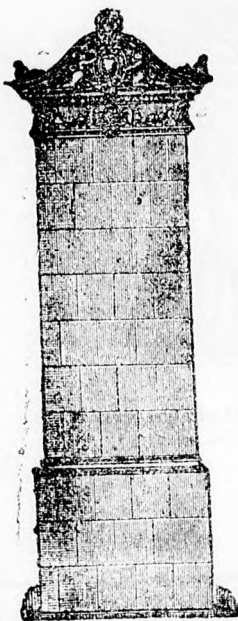
Piacz és Kossuth-utca sarkán.

Ajánlja dus raktárát : vas, szerzőszám, épületvaslás. házi-, kerti- és konyha felszerelésekben.

Hatvan-u. 2. szám alatti raktáramban

nagy választék magyar és budveiszi gyártmányu porcellan kályhákban, valamint első minőségű vasbutorok, fürdőkádak, jég-szekrények és fényezett fémárak.

Szilid kiszolgálás. — Jutányos árak.

ELSŐ KÉZBŐL LEJOBBAN VÁSÁROL.

Magyarországra legnagyobb hangszergyá.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös es a m. kir. honved hadsereg szállítója Budapest, II. Lánchíd-u. 3. szám.

Legnagyobb választék az összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetek, trombiták, ezimbalmok.

Saját találmányu TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb.

Iskola és zongorakiseret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Különlegesség: aczéhangu hangverseny-harmonikák. Saját minták.

TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

== a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett. ==

KÉPES ÁRJEGYZÉKEK

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmonikumokról, c) harmonikákról

== INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ==

Újabb haradás!

kérje mindenütt csakis az új Eisenstädter-féle

Saját gyártás

EGLASINE

padlófénymáz. Gyári jegy: „VASLOVAG” törvényesen védve.

Gyorsan szárad!

Kiadós! Mosható!

Tükörfényű!

Tartós! Szaktalan!

Védjegy Vaslovag

EGLASINE padlófénymáz utólag nem ragad így tehát sem por, sem piszok a padlóba nem hatolhat be. EGLASINE használatban a legolcsóbb beeresztő szer. Takarékos használat mellett 1 kg. elegendő 12 m² méter területre.

!!! Kapható mindenütt !!!

3 szoba,

előszoba, Csapó-utca 18. szám alatt a gyógyszerár épületében kiadó.

Pályázati hirdetés.

A „Takarék és Hitelintézet“ zálogházában üresedésben levő

zálogóri állásra

pályázat nyitattik.

Az említett állással járó évi fizetés 2000 — azaz Kétezer korona, mely havonként egyenlő részletekben előre fizetetik.

Köteles a megválasztandó egyén biztosítékként 4000 — azaz Négyezer koronát készpénzben, vagy elfogadható értékpapírban a hivatalba lépéskor az intézetnél letenni.

A nyugdíj intézet kötelezett tagjai

Tartozik állását legkésőbb **f. évi október 1-én elfoglalni.**

Kérvények folyó hó 12-ig a vezér igazgatóhoz a hivatalos órák alatt adandók be.

Debrecen, 1902 szeptember 2.

Az igazgatóság.

Naponta friss érkezésű

kiváló szép zamatos **őszibaraczkok**, valamint nemes faj **körték**, **sárga és görög dinnyék**, továbbá **csemege-szőlők** és ugyszintén minden faj **gyümölcsök** állandóan kaphatók.

Vidéki megrendeléseket a legfigyelmesebben csomagoljuk és továbbítjuk.

Gzeplédy és Polgár

fűszer és csemege üzlet.

Debreczen, a Bika szállóval szemben.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület, szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás **jelvények**, **diszitések**, **érmek** és kiüntetések tekintetében **arany**, **ezüst** és **bronzból**, **kerékpárosok**, **evezősök**, **vitórlások**, **athléták**, **lövészek**, **tornászok**, **dalárok**, **vadászok**, **veteránok**, **tüzoltók**, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé. Elsőrendű ajánlatok.

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető

A POZSONYI KIÁLLITÁSI SORSJÁTÉKON.

Huzás visszavonhatatlanul szeptember 21-én.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

KIÁLLITÁSI SORSJEGY IRODA

Budapest, V., Nádor-utca 16.

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

A Neumann M. czégről

Debreczen legnagyobb kész férfi és gyermek ruha raktára.
Piacz-utca 49., a m. kir. főpostával szemben.

Magyarország egyik legnagyobb, óriási forgalmu üzlete a **Neumann M. czég** ruha-raktára, mely még 1845-ben alapított s azóta apáról-fiúra szállva tért hódított az ország minden nagyobb városában s a készruha kereskedést valósággal dominálja **Debreczenben** (Főtér, a postával szemben), Aradon, Kassán, Nagyváradon, Temesvárt, Pozsonyban, Kolozsvárt, Pécsen, Fiumében, Zágrábban, — nem szólva a czég központjáról, mely Budapesten van.

Az ipar és kereskedelem csesemő korát élte, mikor a **Neumann M. czég** alapított. Lépésről-lépésre, minden talpalatnyi földet óriási küzdelmek közt kellett megtenni kereskedőinknek, iparosainknak, hogy céljukat, virágzó kereskedelmi és ipari életet teremteni — elérhessék.

A **Neumann M. czég** ezekből a küzdelmes idükből alig ismert valamit; A **Neumann M. czég** nyomban hódított áruival mindenütt. Nem a reklám nagy dobja emelte páratlan hírnévre a **Neumann M. czéget**, hanem a *becsületes munka, a pontos, lelkiismeretes kiszolgálás*. Ennek köszönhető az, hogy Magyarország kereskedelmi és ipari történetében fontos szerepet játszott, több mint egy félszázad éven keresztül ez a czég, mely száz- meg száz igyekvő, becsületes szakkbéli munkásnak biztosította ez idő szerint a tisztességes megélhetést s melynek összes fiók-üzletei napról-napra fejlődnek s szakmájuk szerint elsőnek hoznak be minden újítást.

Míg számos — az egészségtelen visszaélésekre s a közönség félrevezetésére alapított üzletek tönkre mentek, addig a **Neumann M. czég** — és az ő legnagyobb érdeme — egy pillanatra sem tért le arról az utról s mindenkor azokat a nemes törekvéseket tartotta szem előtt amelyeket a czég megalapítója vezérelvül tűzött ki maga elé s ezeket az elveket a czég vezetői tántoríthatatlan hűséggel követik. Ennek köszönhető, hogy a **Neumann M. czég** férfi és fiu ruha üzletei a külföld előtt is a legjobb hírnévek örvendenek s dicsőséget s elismerést hoztak azok mindenkor a művelt világon — mindenütt a magyar ipari és kereskedelmi fejlettségnek.

Félszázad évnél több, 57 éve annak, hogy a **Neumann M. czég** termékei uralják a magyar kereskedelmi piacot. Milliókra fektetett vállalatot söpörtek el ez idő alatt a kereskedelmi krízisek, amelyek egy pillanatra sem érintették a **Neumann M. czéget**, mely nem fog bele kalandos realis alapot nélkülöző kísérletezésekbe.

Ujtásaiban a modern, de biztos alapokon nyugvó elveket érvényesíti, nagyságának, szilárd megingathatlan létalapjának egyetlen titka a *szilárdság, megbízhatóság*.

Ennek eredményeül tekinthető, hogy a nagyközönség, szerte az országban szájról-szájra adta a **Neumann M. czég** jóhírnevét, melyszerint tudja van az, hogy az ő üzleteiből kikerült férfi, fiu és gyermek ruhák *finomság, tartósság és olcsóság tekintetében versenyen felül állanak*.

A *legfelsőbb körök figyelmét sem kerülte ki ez a tény s Ő felsége, dicsőségesen uralkodó királyunk is legfelsőbb kegyével tüntette ki a czéget, elismerésének jeléül a cs. és kir. udvari szállító czimet adományozván a **Neumann M. czégnek**.*

Ezt megelőzőleg már egy nagyobb kiállításon is a legmelegebben és elismerésre méltóan nyilatkozott, a mikor a czég jelenlegi tulajdonosait kegyes megszólítással tüntette ki.

Nem egy ízben érte a közönség kitüntető elismerése a **Neumann M. czég** debreczeni telepét is, mely egyike Debreczen legnagyobb s legfényesebb üzleteinek. Látványosság számba megy ezen üzlet a hatalmas rektárának óriási méreteivel, izléses, előkelő berendezésével.

A raktáron levő ruhák a czég saját műhelyében a czégfőnök személyes felügyelete alatt készülnek.

Ezen fiók-telep élén

Deutsch Ignác ur

áll, aki a vevő közönség nagy részét nemcsak személyesen ismeri, hanem a rendelők szükségleteiről, izléseiről, teljesen tájékozva van s így az óhajításoknak teljesen meg tud felelni.

A *polgári osztályon* kívül, hol minden e szakmába vágó áruk nagy választékban raktáron vannak, a tiszántuli ev. ref. egyház és a debreczeni collégium kebelébe tartozó hallgatók és növendékek legnagyobb része kizárólag ez üzletben fedezik szükségletüket.

Pontos kiszolgálása, fegyelmzett, előzékeny, alkalmazottjai példás pontossággal tesznek eleget a megrendeléseknek, szolgálnak azok akár kész öltönyökről, felöltökről, akár mérték után szabott kifogástalan árukról.

Ez magyarázza meg aztán, hogy míg a többi üzletek panganak, a **Neumann M. czég** erősödik, gyarapszik s azzal a tudattal tesz eleget a közönség igényeinek, hogy diadalmasan fogja megérni fennállásának 100-ik évfordulóját is.